

సత్యాగ్రహవ్రతదినము

భిల్లించు దండయు కాంతమయ్యనని అదివారము రాత్రి సింహుల తండ్రి వచ్చెను.

ఇంగ్లండునుండి టిపాలతోను 250 మంది ప్రయాణికుల తోడను వచ్చుచుండిన మెమోరా అను స్త్రీయగు అదివారము చుట్టూన్నాము బొంబాయిరేవు చేరినది.

కరండికరుగారు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 6:—తిలక్ గారితో ఇంగ్లండుకు వెళ్లియుండిన కరండికరుగారు బొంబాయికి తిరిగి వచ్చిరి.

కడచిన మంగళవారమురాత్రి కల్లికోటయందు దీప్తి దోపిడి జరిగెను. 25 మంది దోపిడిగాళ్లు ఒక యింటికిఁబ్రవేశించి పనులగొట్టి తానెవరికించి యింటిలోనివారిని హింసించి గాయములు గలిగించి 2 వేల రూపిల విలువగల సామగ్రిని దోచుకొని పోయిరి. పోలీసువారు విచారింపచున్నారు.

అయోధ్యరాష్ట్రముందు ఒకవోట రెండునడులు కలియువోట రైలువే అధికారులు ఒక గట్టుకట్టి కంట్రాక్టు. ఇందుములముగా ప్రవాహనమును నివరించి పంటలకు కష్టము గలుగుచుండెను. భూముల యజమానులు కేసుచేసిరి. ఈ కేసు అయోధ్య జాడీమలు కమిషనరుచే విచారింపబడుచున్నది.

క్రికెట్ ముక్తి నామనవత్సర ఫాల్గుణ శుద్ధ 2 థిరవాసరంబున ఆసిసి కాకం థిక్వర పేటయందు ఆంధ్రమహాజనలచే క్రీలక్ష్మీనారాయణ పాతాగారం బసు పేరిట మొక జవిన గంపుమేర్పడినది. వారి ముఖ్యోద్దేశము తగిన భారతాది ఆంధ్ర గ్రంథంబుల సంపాదించి పాతాగారంబును క్రీలక్ష్మీనారాయణుని పేరిట వృద్ధిచేయుట, తద్వారా ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి నడయుట యుక్త కాలంబున హరిభజనము గావించుట నిజముగా భూతదను- వీదలకు అన్నవస్త్రీయల సేవగి యాదరించుట లోనుగా గల సహిత ఆర్యభక్త్యలంబన మొనర్చుట ప్రశంసనీయును అని యొకర ద్రాయుచున్నారు.

మణిపురి రాజద్రోహపు కేసునందు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు ఉర్ జా హుస్సేను ఇట్లుచెప్పెను.—మీనను స్కూలులోని ఒక విద్యార్థి యింటియందు రివాలవులును కత్తులును తుపాకులును దొరకినవి. హిందీభాషలో వ్రాయబడిన కరకలములును దొరకినవి. అందు “ఇంగ్లీషువానిని చంపి స్వర్గంబ్రులుకండు” అనుమాటలు ఇంగ్లీషులోను దానికింద “అఖిలభారతద్రోహ సమాజమనియు వ్రాయబడియుండెను.

పోలీసు నూపరింపెందెంటు రాయి మాకొనింగు ఇట్లు చెప్పెను.—అగ్రామెడికలు స్కూలు విద్యార్థియగు రామ నారాయణ్ అను వానియింటినుండి దొకపెట్టె దొరకినది, అందు విద్రోహసమాజసభ్యులు ప్రమాణము చేసి సంతకములు చేసిన కాగితములు గలవు.

దల్పతునింగు అనునతడు రాజద్రోహము చేయుచున్న దోపిళ్ళకునుర్చి తెలిపి ప్రజలను దోచుకొని వీధివారికి ఆయుధముల నిచ్చి బ్రిటిషువారిని తోడునుండి తరిమివేయుటకు పాధించుకుండి రని చెప్పిరి.

కెయిరో అలెగ్జాండ్రీయా రైలుమార్గము.

కెయిరో, మార్చి 24:—కెయిరో అలెగ్జాండ్రీయా కాలువలకు నడుమ నేన్న రైలుమార్గము ఇప్పుడు గమనాగమునములకు తగియున్నదని తెలియుచున్నది. మార్చి 21-వ తేదీని పోర్టునెడ అనువోట ఒక చిన్న పోరు జరిగెననియు నై నిటలు దానిని అణచి రనియు తెలిసినది. అలెగ్జాండ్రీయా పోల్లల యందలి బోడోయియును ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడుచు పశ్చిమ బెహరాయం దున్న బోడోయినుల రాయబారముల నిలుపుట చేసిరి. పశ్చిమ బెహరాయందలి వారిపై బాంబులును చిన్న సాయుధ కేటములును పని చేయుచున్నవి. గమమార్గములలో ప్రధానమైనది మరతీరముగా కాపాడబడుచున్నది. రెండు దళములు పోరు వారంభించినవి. మరి కొంతసేన రాసభ్యులుగా నున్నవి. దురమునందున్న జేభాగములకు గూడ నైనిటలు పోయి ద్రోహులను పట్టుకొందురు. కొన్నివోట్ల ఏమియు నున్నట్లుకనబడెను. కొన్నివోట్ల గ్రామస్థులే రైలుమార్గములను కాపాడుచున్నారు. ప్రధానమార్గముపై రైలుబండ్లు ఎప్పటికలె సక్రమముగా నడచుచున్నవి. ద్రోహులలో ననేకులు బంధింపబడిరి. స్థానిక మహాజనులు ప్రజలను కాంతి పఱచుచున్నారు. బ్రాంచి రైలు మార్గములకు లాభవస్తుము గలిగినది. వానిని బాగుచేయుటకు చాలకాలము

బొంబాయియందు సభ

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 6:—బొంబాయి పురజనుల సభ నేటిసాయంత్రము జవాగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగెను. ఒక్కవోటునే వచ్చినవారి కందటికిని కూర్చుండుటకు స్థలము చాలనందున రెండువోట్ల రెండుసభలు జరుపబడినవి. రౌలటు కాసనమును ఖండించుచును, అకాసనమును ప్రోసివేయునట్లు రాజాగారికి సిఫార్సుచేయుటకు హిందూజేత ముత్రిని కోరుచు తీర్మానములు గావించబడినవి. సర్ దీక్షా వెటిటుగా రొక మహావస్యను గావించిరి. ప్రజల మొరలను హిందూజేత ప్రభుత్వమువారు వెడచెని వెట్టిండున రాజాగారిచే కాసనమున కనుమతి గలుగకుండ చేయునట్లు హిందూజేత ముత్రిని కోరుటయే మనకు గల రెండవ ఉపాయమని వారు చెప్పిరి. గాంధీ, పటేలు, కె నటరాజన్, హర్షిమన్, సర్ జనీదేవి, బాప్టిస్టా గారు సన్మసింపిరి. జాకన్సన్ గారును సభకు వచ్చిరి.

పూనాసంగ్రము.

పూనా, ఏప్రిల్ 6:—సత్యాగ్రహిణుల సుబంధమున నేటి సాయంత్రము సార్వజనికసభలో మొక సభ జరిగెను. అనేకతీర్మానములు చేయబడినవి. ఈదినము భారత భూమికంతటికి వివాదకరదిన మని ఓడల కార్యాలయములు కొన్ని మూసివేయబడినవి. పొ)ఫేరెట్ ఎస్. ఎం. పరంజపీ గారి యాజమాన్యమున పెద్ద బహిరంగసభ జరపబడినది. కరండికరు, భట్టు, కాడే కా శ్రీ, కటక్ ధర్మ, పాట్టారు మొదలగు వారు రాతెట్టుకా సనములను గూర్చియు, ఢిల్లీ అల్లరులను గూర్చియు నుపన్యాసముల నిచ్చిరి. మూడు తీర్మానములు చేయబడినవి. మొదటి తీర్మానము బిల్లును కానించుటను ఖండించుచు ఇండియా మంత్రిగారు జార్జిచక్రవర్తి యనుజ్ఞనొంది బిల్లును రద్దుపరచవలయు నని కోరుచు చేయబడినది. రెండవతీర్మానము ఢిల్లీ యందు నిష్కారణముగ నిర్బంధము జంపుటను ఖండించుచు ఇండియా మంత్రియను బహిరంగవిచారణకు జేయగోరుచు చేయబడినది. మూడవ తీర్మానమున ఢిల్లీలో మరణించిన వారి కుటుంబీకులకు సానుభూతి తెలుపబడినది.

లాహోరు వ్రతము

లాహోరు, ఏప్రిల్ 6:—నేడు లాహోరులో జాతీయోత్సవసభిర మాచరింపబడినది. వ్యాపారమంతయు స్వాపోయినది. దుకాణములన్నియు మూసివేయబడినవి. బండ్లునడక జరుగెను. ఏమియో స్వంతిభిక్తుకు మోటారులుమాత్రము నడచినవి. ప్రజలనేకమంది వాటి నాపివేయగోరగా నవియువిడువబడినవి. ఉదయము 8 గంటలపుడు ప్రజలు విచారకరములగు దుస్తులను ధరించి గుంపులు గుంపులుగా నడువసాగిరి. 9 గంటలసరికి రెండుమూడు వందల మంది ప్రజలు స్వామీ సర్వార్థముగారి చుట్టునుజేరిరి. వారొక భక్త్యావధాలయమున కైద్యవృత్తి నున్నారు. ఈగుంపు చువత్తాగాంధీజీ జయమహ్మదాలీ, మహతాలీజీ జయ, లాలాజలపతి రాయిజీ జయ, మహత్మాభారదాసండుజీ జయ, లిల్ మహారాజజీ జయ అను జయజయధ్వనులతో ఈరేగింపు ఉత్సవము జేయసాగిరి. వారు నుండున కరుగుకొలదిని అనుచరుల సంఖ్య అపరిమితముగ పెరుగసాగెను. దాదీ బహారు చేరు సరికి వారి సంఖ్య సుమారు నేయవరమండెను. ఈ ప్రజ వచ్చుకర కచట వేదియుండిన వారును దానిలోజేరిరి. పిమ్మట నందఱుగలసి “హిందూ మసల్మానుజీ జయ” “మహమ్మదాలీజీ జయ” అను జయజయధ్వనులతో మోచీ సింహద్వారమున కేగసాగిరి. ఇంటికవ్వలమీద నంతవరకు వేదియుండిన ప్రజ యుత్సవములో జయజయధ్వనులతో నడువసాగిరి. వారందఱును తలపాగాలు టోపీలు మొదలగువానిని విసరవైచుచు, “హే హే”యని మరణించిన వారి కొరకు కోదనము జేయసాగిరి. గుండెలు బాదుకొనుట వలన గలిగిన ధ్వని చాల విపరీతముగ నుండెను. రాతెట్టుబిల్లు దుమణవాక్యములు విన్నుచుట్టెను. కొంతమంది నిజముగకన్నీరుకార్చుచువచ్చిరి. పురుషులు, స్త్రీలు, బాలురు ఒక్కమాదుగ ఇండ్లలోభరింపి నైకి రాదొడగిరి. అందువలన వారిసంఖ్య అపరిమితముగ పెరుగసాగెను. పిమ్మట వారు గుండెలను బాదుకొనుచు అనాథాబాలవారనకేరి. మార్గమధ్యమున ననేకులు రాతెట్టు కాసనములను ఖండించుచు ఉపన్యాసములను జది

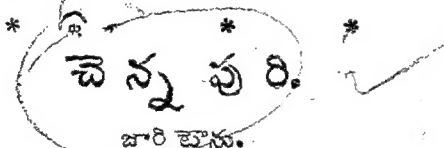
చిరి. ఒకవోట రౌలటుచట్టము వరకుండును పత్రిక ప్రజలందఱు చూచుచుండగా తగులబెట్టుబడినది. ఇంతవరకు ప్రజలు నెమ్మదిగనే నడువసాగిరి. కాని ఎద్దెన్న చక్రవర్తి కైద్యకళాకాలవద్దకు వచ్చుసరికి వారికి పోలీసు సీనియరు నూపరింపెందెంటుగారును అనేకమంది సబ్ ఇన్స్పెక్టరులును గుర్రములపెక్కి వారివెనుక నిలిచి ముందుకు బోవండె వాటిరి. ముందుంక్రియం దున్న వారెట్టి యల్లరిని జేయును గాన మమ్ము పోసీయుదని కోరిరి. అగుంపును “మోల్”నకు పోసీయుచుని సీనియరు నూపరింపెందెంటు గారు చెప్పిరి. కొంతసేనవైచుచు నేక వారు మూల్పుందు గారి దుకాణము వద్దకే తెంచిరి. అచట ఆర్మికభటులును, పోలీసు ఇన్స్పెక్టరులును ఆర్మీముల పెక్కియును వారి కెదురేరి. ఆర్మికభటులు మోల్చుట్టును కాపలాయుండిరి. ప్రజలు ముందున కరుగుదని కేకలు వేయసాగిరి. కాని పోలీసువారు వెనుకకు మరలుదని కేకలు వేయసాగిరి ప్రజలు పోలీసువారి యుత్తరవులను లక్ష్య పెట్టునట్లు తేటండెను. అంతట బాప్టిస్టులు లాలాభూని చందుగారును, డాక్టరు గోఖల చందుగారును ముందునకేగి ప్రజలను మరల కలసి వదలి పోరిరి. కొంతసేనవేటివరకును వచ్చి జరిగెను. తుదకు డాక్టరు గోఖలచందుగారు తలపాగానుతీసి ప్రజల పాదములపైవేసి బిగ్గరగ నిట్లు చెప్పిరి. “తగుచుచున్నారా మీర మీరతోమును పేరీమింతురేని నగరమువక్రీకు మరలుదు” అంతట ప్రజ లతనిమాటలక్ష్య పెట్టిరి. ఆతడొక ఆర్మీములపెక్కి వారిని నగరమువక్రీకుకు దీసికొనిపోసాగిరి. అతనిననుసరించి వారు క్రియక్రియమున నిండ్లకు బోసాగిరి. సుగతిసందర్భము లిట్లుండె నాయుధమోటారుకేటములు మరణింతులను బట్టుకొనివచ్చినవి. అది ప్రజలను నగరమువైపు మెల్లగ సాగనంపినది. అల్లరి సమయమున పోలీసువారు నలుగురను ఆరెట్లు చేసిననీయు పిమ్మట విడిచి పెట్టిననీయు తెలియుచున్నది. చుట్టూన్నాము 1-30 గంటలకు ప్రజలు గృహములకు మరలిరి. అంతట నెమ్మది నెలకొనెను. ఆర్మికభటులును, సాయుధకేటములును, గోలబాగులో వేచి యుండినవి. వేలకొలది ప్రజలు బ్రాహ్మహోమప్రక్క బోవుచుండిరి. అసమ్మతిసభ కేకవలయు నని వారి యుద్దేశము. ఇప్పటికి తెలియకచ్చినంతవర కర్వరిని దెబ్బలు తగులలేను. ఎట్టి విపరీతచర్యలు జరుగలేను.

పిమ్మట చుట్టూన్నాము రెండు గంటలనుండియు ప్రజలు బ్రాహ్మహోమనందలి అసమ్మతిసభకు బోవసాగిరి. సభ 5 గంటలకు జరుగవలసి యుండెను. 4 గంటలకు హింసరము నిండిపోయి కిటకిటలాడుచు నుండెను. ఇసుకరాజుటకైన సుండులేవుండెను. హింసరాలకు ప్రక్కను మూడువోట్ల సభలు జరిగెను. హింసలో నెంతమంది యుండిరి? బయటనంతమంది యుండిరి. విద్యార్థిములు, విద్యార్థిహింసలు, వృద్ధులు, యౌవనులు, హిందువులు, ముసల్మానులు, క్రైస్తవులు, పార్సీలు, గాఢవివాసులు, బ్రాహ్మణులు, కూలీలు, చాకుదారులు, మొదలగు అన్నితరగతులవారును సభవచ్చిరి. అంతమంది సభ్యు లేనభవచ్చియుండలేరు. సుమారు 60, 70 వేలమంది యుండురని మదింపు చేయబడినది. హైకోర్టు స్టేషను పండిత రాం భువనపు చావరీ బి.ఎ. ఎల్. ఎల్. బి. గారుహోమలో సభాధిపత్యమును వహించిరి. బయట మూడు వోట్ల మూడు వాచీలుగ ఉపన్యాసములీ యచడినవి. రాం భువనపు గారు హిందీలో దీప్యవస్యను నొసగుచు సత్యాగ్రహమును మాటకు నిజమై యర్థమును బోధించిరి. ఎట్టి ఇబ్బందులను బాధలను పడవలనీరవచ్చినను చాలపిపి కతో సహింపవలసినదని వారు చెప్పిరి. ఎప్పుడును బాహుబలము నుపయోగింపవలదని అతడు పలుసార్లు వారిని హెచ్చరించిరి. పిమ్మట వారికిగొడి తీర్మానము నుపపాదించిరి. లాహోరు ప్రజల మగు ఈసభవారము దినమెల్ల ఉపవాసవ్రతము జేసి ప్రార్థనల నొనరించి, అన్నివిధములగు పనిని కట్టిపెట్టి ఇప్పుడతివనిత్రోంతముగ నిచట సమావేశమయి, అసభికానలు హోరాహోరగ నెదిరించుచుండ నీరాతెట్టుచట్టముల నిట్లు కానించుట ప్రజల ప్రార్థమిక పౌరసత్వములకు చాల భంగకరమనియు, న్యాయ, స్వాతంత్ర్యస్వేచ్ఛానూర్తియులకు వికల్పమనియు అభిప్రాయపడుచున్నార గావున శ్రీ జార్జి

సార్వభౌమ డి కానమును రద్దు చేయవలయునని కోరుచున్నాడు. ఏందుకంటే మండలి కోటాను కోట్ల రాజభక్తిపూర్వక రాజమును లగు ప్రజల కిది చాల అవచారముగ నున్నది. తీర్మానమందలిచేత నేకగ్రామముగ నంగీకరింపబడెను. బాండ్లను డాక్టరు సెయిపుద్దీను కియ్యూ, డాక్టరు సత్యనాథులు, వండిత కోటామాలు, స్వామి అంభవన్, వండిత దీననాథు (వాకాటుపత్తి) కా సంపాదకులు) మొదలగు వారలవై గరగుచేసిన ఆస్థానపు టుత్తరువుల రద్దుచేయగోరుచును, ఢిల్లీయందలి ఆధికారులును సామల నుపయోగించుట ఖండించుచును, ఢిల్లీ అల్లలలో వరణించినవారి కుటుంబములకు సాహజురూపి తెలుపుచును తీర్మానములు చేయబడెను. ఈ తీర్మానములకు ఇండియా మంత్రిగారికిని, సింహా ప్రభువు గారికిని, రాజప్రతినిధిగారికిని పంజాబు ప్రభుసేతు గవర్నరు గారికిని బంతులకు అభ్యుత్తుల కధికారిమిచ్చుచు నో తీర్మానము చేయబడెను. సభ చాలింపబడిన వెనుక మరల ప్రజలందఱు యూరేగింపు ఉత్సవము చేయవలయునని వేడలి "మహాత్మాగాంధీజీ జయ" "లాల్ బజర్ తిరాయిజీ జయ" "హిందూమహాసభ జయ" అను కేకలతోడను, హేహేయను కోదనధ్వజలతోడ వారు గుండెలకు బాడుకొనుచు నగరమునుట్టును నాలుగు గంటలపేపు తిరిగిరి. మధ్యమధ్య రౌతలుకాననలును ఖండించుచు నేకఉపన్యాసము లీయబడెను.

కలకత్తాయందు సత్యాగ్రహము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 7:—కలకత్తాయందు సత్యాగ్రహ దినసోత్సవ సందర్భమున రెండువోట్ల విశేషములు జరిగెనని తెలిసినది. బ్రిట్టు మహాటలుగగ్గర జరిగిన సభయందు 400 మంది వచ్చుచుండగా మహాటలుమీదినుండి ఎవ్వరో వారిపై నీళ్లు చల్లెరుట. ఒక ప్రాంతోట్టి అకస్మికముగా కిందపడి నని కొందరనుచున్నారు. వెంటనే సత్యాగ్రహము మోక్షము వైబి రాళ్లు విసిననీ బాల్కనీక కట్టియాన్న పెద్దదీపమును కనులగొట్టిరి. పోలీసువారు వచ్చినవెనుక వారు వెళ్లిపోయిరి. సాయంత్రము చీకటిపడిపోయిన వెనుక సత్యాగ్రహము ఇద్దరు పోలీసువారి యధీనములో నుండిన ఇద్దరు ఉరియారెక్కలను విడిపించిరి. పోలీసువారు నిరోధింపగ జడలు వారివైబి వారికి గాయములు గలిగించిరి. పోలీసువారు మెడికలుకాలేజీ ఆసుపత్రికి పంపబడిరి.

ఈ పరిశ్రమనుకు పూర్వమే, రెండుకోణల నుండి వాలంటీయర్లు, ప్రతిగృహము, ప్రతిసాపు దర్పించి ఉపవాస దినపు అవశ్యకమును ప్రబోధించి కరకరముల నందించిరి. వాలంటీయర్లు సత్యాగ్రహ సభాకార్యదర్శులలో నొకరగు గా. మరసర్వోత్తమరావుగారితో అనేకులు తమ సామ్రులను ఉపవాసదినమున మూడు సత్యాగ్రహులై యుండిరి. కుభవాత్తను తెలిసిరి ఎక. స్వామినాథఅయ్యర్, గణేశకంపెనీ రామశేషయ్యర్, న్యకేశమిత్రక సంపాదకులు ఏ. రంగస్వామిఅయ్యంగారు, నేవనలిట్టసంపాదకులు గా. మరసర్వోత్తమరావుగారు, మున్నగు ప్రముఖులు తమ ధర్మములను అత్యుత్సాహముతో నలిపిరి. తెలుపుట అతిశయోక్తి కాబాలదు. అదినను ప్రాంతికాలమునుండి, కాఫీహోటెల్స్ తమలసాకు పొడుము కనాయిదు కాణములు సహా పెద్ద మెపులన్నియు మూయబడి పీరువారు అనకల పొందువులు, మహమ్మదీయులు కైస్తవులు పారకీతులుపారులెల్లరు సముద్రస్నానముగావించి ఉపవాసదీక్షను వహించి మూడుగంటలరకు వందలకొలది భజనసంఘములుగా చీలి, సత్యాగ్రహవ్రతే, మహాత్మాగాంధీజీ అని చిత్రింపబడిన పతాకములతోను, గంధిమహాత్ముని జేక మాత చిత్రింపబడులతోను, మృదంగ వాద్యములతోను, వేదపారాయణలతోను, సగర సంకీర్తనములునులుపుచు జేవాలములను, మసీదులను దర్శించుచు, జేవాలములలోఅర్చనలు పూజలు, మసీదులలో సమాజులుజేయు తమ కాలమును అతి పవిత్రతరముగను, అతి విచారకరముగను గడిపిరి. కాని ఒక విషయముమాత్రము ఎక్కువ ఆశ్చర్యమును కలిగించుచున్నది. చిశంబమ్మగారి యాజమాన్యమున నడపుచున్న వై.ఎమ్.వి.వి. కాఫీహోటలు మాత్రము మెంబర్లకు తెరవబడియుండెను. దీనికి కారణము పారశులే ఉపాసం ప్రార్థితులు. తమసావంతులు కొన్ని పట్టణమెల్లను వ్యాపించినవి. సత్యాగ్రహ దీక్షావిముఖులలో నొకరు, తమ గృహమున వలయు వస్తువు

లను ప్రితి అదివారమును ఆవారమునకు సరిపడ లేమిందుకొనుచుండు అలవాటుచే నాడు ముమూలగ బజారుకు మసి పీనిలంప నొకవస్తువును దొంగిరి క్రహస్తుడై దీనిముఖముతో గృహమున కరుదెంచియున్నవాటితోనే జరుపుకొనెనట. ఉపవాసదీక్షను వహించి సాయంత్రాలపూర్వకు యుండలేక పండ్ల నీమి త్రము బజారుకు బోయి విఫల మనోరథులయి తిరిగి కచ్చు బలహీనులును, పొడుమును, తంబాకును మాత్రము తక్యయింక లేని బియ్యపులను, అవి దొరకక తమ వీక్షను మురింపజేత్రవంతముగను, పట్టుదలగను జరిపి కృతార్థు లయిరి—తరతరములనుండి కొత్తలుచాచిడి, మున్నడి మొదలుగాకల బజారుల స్త్రీ యు యె రి గి యు న్ను నా జి. ఇదియర కెన్నును నిలువ జరుగుట మాచియుండ లేదని చెప్పుటయే కాక మొన్న లూటీలనుచుయున్నా హాడ నట్లు దుకాణములుయూ ట్టుబడలేదు. కపాతేశ్వర్ కోవెలనుండి బయలుదేరిన భవనసంఘములో గా. మరసర్వోత్తమరావు రామముగ్గు అయ్యర్ గార్లు సత్యాగ్రహోపవాస ధ్వజమును కరించిరి. రామముగ్గుయ్యర్ గారు తమ మధుర మను కంఠముతో కీర్తనలను గాడి ప్రేక్షకులను తవ్వయులుగ జేసిరి. వీరితో గణేశకంపెనీ రామశేషయ్యర్ గారు, విజయం అండు కంపెనీ విజయ రాఘవా చారిగారు, రాజక. కోదండరామక గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు హాడ నండిరి. ఈ భజన మున్నడి సమాజమున కేతెయవస్తుటికి వీరితో కలసిన ప్రవాసంభ్యును వేలరు మించియుండెను. మున్నడినుండి మహమ్మదీయు సోదరులు హాడ భజనలో కలిసిరి. ఒక మహమ్మదీయసోదరుడు హిందూస్తాని కీర్తనలు పాడెను. అల్లాహ్ అక్బరు భారతమాతకు జే, సత్యాగ్రహక్రతు జే, గంధిమహాత్మునికి జే, అను ధ్వజము ఆకాశ మంటుచుండెను. ఈ భజనముచా యును, ముఖానాదేనిది, గోవిందప్ప నాయనబిద్ది, టంకకాల వీధి, కొత్తలుబజారు, గిద్దంగివీధుల వెంబడి నడచెను. మధ్యమధ్య పెద్దలాటికర్రలతో విజయబడియున్న వాలీకుభలును హాడి తమ కాలమును గడపుటకు భజనతో కలిసిరి. ఈ భజన సముదాయము. టంకకాల వీధికి వెళ్లు సరికి మరెయొక పెద్దభజన పార్టీ వీధికి యెరుగయ్యెను. ఇది తెరంబూరు భారత్సేనండి వచ్చుచుండెను. లేబరు సంఘమువారిది. ఇంక అనేకసంఘములు పెద్దపెద్ద వీధులలో కవిసికొనవి. ఇందులో ఒకటి ఆ. మహారస్వామిశ్రేష్ఠిగారి యాయాన్యమున ప్రాప్తవే కంపెనీవారితో జరుపబడుచుండెను పెద్దవీధులలో యివి కలిసికొనినపుడు అత్యుత్సాహముగ కాన్పించెను. పురుషులు, స్త్రీలు, బాలుకు, బాలికలు సత్యాగ్రహజనునిద్దికై ప్రార్థనలు సలిపిరి. కొన్ని కొన్ని చిన్నభజన సంఘములు ప్రక్కసంఘులలోకి వెళ్లి నవి. దండపాణిపిల్లె, మారి నక్వోత్తమరావు గార్లు యాజమాన్యమున భజన సంఘము కాంతికి భంగములేకుండ బహుభాగ్యక్ష సంకీర్తనముగావించిరి:—ఎలిఫెంటుగేటురద్ద జరిగిన విషయముమాత్రము యిచట దెలుపవలసియున్నది: ఒక పోలీసు ఉద్యోగి తనజేక రివాల్వరు నుండికొని దండపాణిపిల్లెగారితో యిటు ఉత్సాహము ఉత్తరపురోద్ధున పోగూడదని నుడివెను. వెంటనే తూర్పుదీక్షకు తిరుగగా, కాదు మీరు లీచి వైపుకు పోవలయునని కోరెను. పిల్లగారు మేము ముఖ్యముగా నగరములోకి వెళ్లవలయుననిచెప్పి అటుల వెళ్లిదిరి. మరియొక విషయము: రామశేషయ్యర్, రామముగ్గుయ్యర్ గార్లు యాజమాన్యమున భోవుచున్న యంత్రమును బ్రాడ్వేయిగా భోవు సమయమున ఆంధ్రీహోటకు సమీపమున ఒక పోలీసు ఉద్యోగి గివారిని లై సెన్సును మాపమని కోరగా ముగ్గుర లై సెన్సు లేదనియు అది అవసరమని మాకు తోచుటలే దనియు చెప్పిరి. సంగీతముతో తుల్యమయిన సంజ్ఞలు చేయుచు ఉత్సాహము నడుపుచుచున్నది కావున లై సెన్సు అవసరము అని ఆ ఉద్యోగి చెప్పి వారిద్దరి పేర్లను వ్రాసి కొనెను. అన్ని భజన సముదాయములు ఆకచాలేక వీరకోవిలరద్ద తిరిగి సమావేశమయినవి. అచట మరసర్వోత్తమరావు రద్దీసభాపతిశ్రేష్ఠి రామముగ్గుఅయ్యర్, ఏ. కుమారస్వామి శ్రేష్ఠి, దండపాణి పిల్లెగారు తమిళభాషలో ఉపన్యసించిరి. సామాకారేపేట తులసిదాసుగారు ఆరాత్రి తమ యూనియన్ వారికిని యితరులకును లీచి మిటింగునుండి తిరుగుదలలో ఆతిథ్యమిచ్చెదమని నుడిపిరి. టంకకాలవీధిలో హరికథాకాలక్షేపము జేర్పాటు చేయబడెను. శ్రీనివాస భగవతారు గారు గీత వ్యాఖ్యానము చేసిరి. చాలమంది ప్రేక్షకులు వచ్చిరి.

స్నేహితుల కోరికమీద గా. మరసర్వోత్తమ రావు గారు భాగవతసారమును ఖ్లత్తముగా తెలుగులోచెప్పిరి. మూడు

గంటలకు కాలక్షేపము సమాప్తి అయి సముద్ర తీరమునకు బయలుదేరిరి.

నారాయణవరం.

నారాయణవరంనుండి కూ. వెం. రంగశ్రేష్ఠి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు.—నిన్నటిదినం కొంతమంది ఉపవాస ముండీ. సాయంత్రం 6 గంటలకు బహిరంగసభ జరిపి రౌతలు టిల్లులను ఆజేసించిరి.

బందరు.

ఈనెల రెండు రోజులను గాంధీమహాశయుని యాజ్ఞ సమసింపి రెండు మహాసభలు రాబర్న్ కౌన్సిలునందు జరిగినవి. మొదటిసభయందు మరునాడు స్వామముచేసి ఉపవాస ముండి జేవాలములతోగే మాతృభూమికోటకు ప్రార్థించు మనియు, దుఃఖమును వెలుపలనుచు, కాతా శ్రీరామకృష్ణ గారు తమ సహజవక్తృత్వముతో ప్రజల కుద్వేషించిరి. పిమ్మట చెరుకువాడ నృసింహంగారును, గాంధ్యారోపణను గురుకులవాసము నలిపి వచ్చిన కొండేపర్తి పున్నయ్యగారును గాంధీమహాశయునిగూర్చియు, ప్రస్తుతము ప్రజల కర్తవ్యమును గూర్చియు నుపన్యసించిరి. అదివారమునాడు ఆంగళ్లయ్యు మూయబడెను. మూరలు, పండ్లు, పువ్వులు, తమలసామలు, కాపీహోటల్లు మున్నగునవియు, ముస్లిముసాదుల అంగళ్లు మూయబడెను. ప్రజలయూ శత్రు ఆమితముగ నున్నను, సాత్వికవృత్తి విచారక స్వయంనియంత్రకృత్యముతో నిండియుండెను. ఈవిధముగ బజార్లు కట్టిపెట్టబడుటయు, వ్యాపారము నిలుపుట చేయబడుటయు ఆపూర్వపురు కార్యము. అదివారమునాడు మఱియు పురసమలలో ననేకులు ఉపవాసము చేసి జేవాలములు కేగి ప్రార్థనలు సలిపి జనాభానందు ఉదయమున ప్రహ్లాద చరిత్రయొక్కయు, సాయంత్రము గాంధీ మహాశయుని యొక్కయు పురాణ కాలక్షేపమునందు కాలయాపనజేసిరి. సాయంత్రపు బహిరంగసభయందు 3 వేల జనమువరకు సమావేశమై. జేమూర వెంకటసుబ్బారావు గారు అధ్యక్షతవ్రతించ మాంటాగ్యు గారు రాజుగారిచే రౌలట్ కానను రద్దుపజువించ నలెనని యొక తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా గావించబడెను. పోలీసువారు దండిగనుండి. కాని తొందర తెమియు లేక సభలు జరుగు తెంతయు కుభమునకము.

విశాఖపట్టణము

ఏప్రిల్ 7:—నిన్నటి దిన మిచట సత్యాగ్రహక్రతు మతిపవిత్రకరముగ నాచరింపబడెను. దుకాణము లన్నియు మూసివేయబడెను. వ్యాపార కార్యాలయములు మూసివేయబడినవి. ఒక్క మారఅంగళ్లు మాత్రము తెరవబడినవి. చాలమంది ఉపవాస ముండిరి. అన్ని జేవాలములుండును, తమిడులందును ప్రార్థన లోనరింపబడినవి. రాత్రిలో కమిటీవారన్ని మందిరములందుకు భజనల నొనరించిరి. సాయంత్రాల మపుడు సమగ్రమున తెరుగకుండు బొమహోటల్లో బహిరంగసభ జరుపబడెను. ముమా మూసేలమండి సభ కేతెంచిరి. అన్నితరగతుల వారును వచ్చిరి. బంగారయ్య పంతులు గారధ్యక్షులుగ నెమ్మకొనబడిరి. వైకపార్టీసభలో కార్యక్రమ మారంభింపబడెను. అధ్యక్షకోపన్యాసంబయిన రౌలట్ కాననులను తొలగింపవలసిన దని ధ్వజకర్తగారిని గోరుటకు తీర్మానము చేయబడెను. సత్యాగ్రహవ్రతదీక్షకుడులు బలపరచుచు నోక తీర్మానము చేయబడెను. కార్యక్రమంతయు ఆంధ్రభాషలోనే జరిగెను. వండిత రామచంద్రశాస్త్రి గారును, ముందరరావుగారును కిక్కురుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. సభ్యులు నివరకరకు నెచ్చుదిగ నుండిరి.

ఏలూరు.

ఏప్రిల్ 7:—ఏలూరున యావత్ లోక బహిరంగ సభ నావ్యవించిరి. ముఖ్యులు మూర్త్యుకాకరావు గారి యజమాన్యమున బొమహోటల్లో సభ జరుపబడెను. కొంతమంది పురవాసులు సత్యాగ్రహ వ్రతము నాచరించిరి అభ్యుత్తులు రౌతలు కాననును ఖండించిరి. రౌతలుకాననులకు తమ అసమ్మతి తెలుపుచు సభవారు తీర్మానమును చేసిరి. నకీలు మావనిరావుగారు దానినిపంపించిరి. హితకాశీసంపాదకుల శ్రేష్ఠుగారు బలపరచిరి. తీర్మాన మంగీకృత మయ్యెను.

బరంపురము

ఏప్రిల్ 6:—నేటియందుయును బరంపురము పూర్వ సత్యాగ్రహక్రతు మత్వంతోత్సాహముతో నాచరించిరి. ఉదయముననే ఓధ్ధ్రాహ్మాయును తెలుగుబ్రాహ్మాయును గలిసి నగరసంకీర్తనము చేయుచు వీధులలో తిరిగిరి. హిందువులును మహమ్మదీయులును దుకాణములను మూసివేసిరి. కసాయి

జాబులు బట్టావారును అసంపాదకమును పొందినందున నంతటికి కట్టిపెట్టిరి. సాయంపనులు ముద్రాపనులు పెద్ద పథకములు. చాలమంది ప్రజలు సభకు విచ్చేసిరి. పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు లకు రామకృష్ణస్వామిగారు సభాధ్యక్షులును వహించిరి. ఓ.బ్రహ్మచారి, 'ఆకా' సంపాదకులు రామేశ్వర శాస్త్రి న మును ఖండించుచును, దానిని రద్దు చేయవలసిన దని ఇందియా మంత్రిగారిని కోరుచును తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. జిల్లాలోని సహాయాధ్యక్షులగు రామబహద్దరు వేంకటకృష్ణయ్య పంతులుగారును, రామసాహెబు పాత్రోగారును, నుజిగిద్ద శ్యామవారును వేంకటేశ్వరులుగారును పట్టాభిరూపయ్యగారును తీర్మానమును బలపరచిరి. సత్యాగ్రహవ్యతిరేకతను బట్టి ఇతరుల నేక మందిగూడ ఉపవాసవ్రతము వాచించిరి. బహిష్కరణ కట్టివేయ బడుట ప్రతిపక్షమునకు లేదు.

రాజమహేంద్రవరము.

ఏప్రిల్ 7:— రాజమహేంద్రవరములో ననేకమంది సత్యాగ్రహిణులకు మతి పనికియుగ వాచించిరి. ఉదయమున నే వేలకొలది ప్రజలు గోదావరీ పర్యవేక్షణలో స్నానము చేసిరి. మహమ్మదీయులు గణితులలో స్నానము చేసిరి. మార్కండేయస్వామివారి ఆలయములో కందలకొలది జనులు శ్రీ తాతా భవనమున రించిరి. పూజలూ నర్తనమొకటి బాగు జాతి జాతియును వేదపారాయణయును జేయుచు నగరసంక్రమణము జేసిరి. బహిష్కరణమును బడినది. కొట్టులన్నియు కట్టివేయబడినవి. మాలివాల్తులు బండి వాళ్తులు గూడ పని వాటివేసిరి. 5000 కంటే నెక్కువ కరకుట్రయును సత్యాగ్రహిణులకు అందవలయును మోద్యుంచుచు పండిపెట్టబడినది. నగరమంతయు నిచారమును వ్యక్తపరిచినది. సాయంసమయమున పెద్ద బహిరంగ సభ జరుపబడినది. నుమాకు 6 వేలమంది ప్రజలు సభకువచ్చిరి. పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు, బాండ్లము కె. వి. ఆర్. స్వామిగారు సభాధ్యక్షులును వహించిరి. అధ్యక్షులు తమయభిప్రాయమును యుద్ధములో హిందూజాతి మొత్తమును మోసరించినదియు, అందులకు ప్రతిఫలముగా రామేశ్వరస్వామి కౌసల్యపదవీధియు తెలిపిరి. బాబూ వివేకచంద్రస్వామిగారు నిష్కవేద్యమచరిత్ర నంతటిని సంక్రమణముగా జేయుచు నిట్లనిరి. ఇట్టి అత్యంతాధికారములను లకు కావలయును ప్రజలకు వచ్చినట్లైతే అత్యంతాధికారము వారిమాత్రము. రామేశ్వర శాస్త్రియు (లిటిస్) శ్యామకృష్ణయు మూలభేదము చేయుచున్నది. నాగరికతా శిరోమణులగు విదేశీయులకుంకా భారతీయులకు బడిన హిందూజాతియందలి దేశీయులలో సత్యాగ్రహవ్రతము భాగము సాధ్యమగుచు రామేశ్వర శాస్త్రియును ఖండించుచును, వాటిని రద్దుచేయవలసినదని చక్కచదివినది. కోరుచును, సభవారు హృదయపూర్వకముగా సత్యాగ్రహవ్రతాధ్యక్షులను బలపరచుచున్నారని మాంట్లగారికి తెలుపుట కధ్యక్షుల కధికారమొసగుచును, ధిల్లీఅల్లరులకు మహాత్మా మున్షీ రాముగారికి సానుభూతిని తెలుపుచును, మహాదాటిజిన్నా గారు రాజనామా సెనగించుట కతని సభించించుచును తీర్మానములు చేయబడినవి. చిలకమర్తి లక్ష్మీనృసింహము కండితులు వారును, ఉమాకలహానిగారును వారాయణయ్య గారును అంధ్రభాషను గంభీరపద్యము లిచ్చిరి. అప్పుడు శాస్త్రిగారును, కవిరాజ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి గారును సంస్కృత శ్లోకములను చదివిరి. సభాధ్యక్షులకును, పూలుగారికిని కందనము లప్పించబడిన వెనుక సభ యాగిసెను. సత్యాగ్రహవ్రతము చాల జయభరితముగా జరిగెను.

కరాచి

ఏప్రిల్ 7:— కరాచిలో సత్యాగ్రహిణులకు మతిపనికియుగ వాచించబడినది. వ్యాపారమంతయు వాగిపోయెను. నగరమంతయు క్యాంపులందును గల దుకాణములన్నియు కట్టి వేయబడినవి. 'ది నేషనల్ ఉపనాసము' లోడను పార్కింగ్ నలతోడను గడపబడినది. సత్యాగ్రహిణుల నగర సంక్రమణము కట్టిపెట్టబడినది. మహారు 20 వేలమంది ప్రజలు భజనము చేసిరి. మహారేగి సాయంకాలముపుడు రామేశ్వర శాస్త్రిగారును ఖండించుట కోరబహిరంగసభ జరుపబడినది. కావనము సంక్రమణములకుని కోరుచు. ఇండియా మంత్రికి తండ్రిగారు దీనిని తీర్మానించుచున్నది. కరకుట్ర దివి మొట్టమొదటగా నున్నది. తాత్పర్యము. నగర సంక్రమణము చాల నెమ్మదిగా జరిగెను. ఒక్కసారిను భటులును, సభా ఇన్స్పెక్టర్ గారును, ఇన్స్పెక్టర్ గారును వారివెంట పోయిరి.

మరియొక కథనము.

నిన్నటిదినము జాతీయసమితి తాత్పర్యము జరుపబడినది. ఉదయము నగరసంక్రమణము ఒక సభయు జరుపబడినది. నగర మందలి దుకాణములలో ననేకములు మూసివేయబడినవి. కొన్ని దినములనుండియు చాలమందిని గణించుటవలన నిన్ను చేయబడినది. గణించుటలు నెలపుదినములకు. ట్రాన్సుమార్షియ దిన మొలనకుకూడాగినది. నగరసంక్రమణము మార్గమునకాటంకము గవచ్చునపుడుమాత్రము ముసివేయబడుచుండినది. నగరసంక్రమణమున కారంభమున చేయుచుండి ప్రజలుండిరి. మొదటగంటలలో వారి సంఖ్య పదివేలకు మించెను. ఎట్టి అసంగత కార్యమును జరుగ లేదు. కరాచి కలెక్టరు మార్షియగారును, పోలీసు ముఖ్యమంత్రి డెండెంటుగారు ఉదయ మొట్ట తొలు బడి తీరే పని చేయుచుండిరి. ముప్పది గోవులకు సరకులును, అహారసాను గ్రులు క్రమముగా నమ్మబడుటకు కరాచి అహార పదార్థాధికారిగిన ఏర్పాటులను జేసెను. అయినను ముందుగా జాగ్రత్తపడి యూరోపియనులకు మాత్రము చాల ఇబ్బంది గలిగినది. సాయంకాలముపు డొక బహిరంగసభ జరుపబడినది. సుమారు 10 వేలమంది సభకు జోయిరి. చాలమంది మహమ్మదీయులును సభ కేగిరి. మహమ్మదీ తీర్మానములు చేయబడినవి. సభ నెమ్మదిగా జరిగిపోయెను. భారతీయజాతీయమున నుండు ప్రదర్శనలనుమన్నియు మూయుబడినది. అహారపదార్థముల కొట్టు మూయుబడినది సాయంకాలము ముగియునెంతవరకు. అదివారము గనుక చాలదకా యములు మూసివేయబడినవి. మోమురూపు నాయకులు వచ్చి మూడువలస మరకొందలు కొంతసేపు దుకాణములకు కట్టి పెట్టిరి.

అలహాబాదు

ఏప్రిల్ 7:— అలహాబాదులో సత్యాగ్రహిణులకు నెమ్మదిగా గడచిపోయెను. సాయంకాల మపుడు పెద్ద బహిరంగసభ జరిగెను. వేలకొలది ప్రజలు సభకు వచ్చిరి. మదన మోహన మాలవ్యాగారు రాజమయమున గంభీరపద్యమును నాసిరి. తమ కేవలము ననుసరించి తాము యుజ్జవలైన గణితులనుండి నెడల దొరకనము వాచుతప్పుక ప్రజలయిష్ట ప్రకారము నడచు కొన గలరనియు, తమ దృఢనిశ్చయమును రామేశ్వరము విడువగూడదనియు హిందూమహాదీయజాతీయమును కాల్వలముగా నెలకొల్పుటల యందనియు వారు చెప్పిరి. కావనము రద్దుచేయవలసినదని ఇండియా మంత్రిగారికి కోరుచు నొక తీర్మానము చేయబడినది. ఢిల్లీ అధికారి విచారించుట కోర సంఖ్యమును నెలకొల్పి నేరపులను దండిన గోరుచు మరియొక తీర్మానము చేయబడినది.

రాలిలు బిల్లులు.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనము. నిష్ఠా, ఏప్రిల్ 5:— సామాన్యముగా రామేశ్వర బిల్లు వేరిట జనులకు తెలియనకు "అసాధికరణ" అందు రివల్యూషనరీ క్రైమ్స్ అక్ట"ను గూర్చి ఏమియు నెలుగని ప్రజా సామాన్యమును దురభిప్రాయములను వ్యాపింపజేయుచున్నారను సంకతి నమ్మవలయుటకు కారణము కన్పించదు. ఇట్లే ఢిల్లీలో ననేకమంది క్రింది సంకతి నమ్మవలయుటకు ముగ్గురు ముమ్మము కలసి ముట్టాడునెవల నేపాలీను యువగోగియైన నెట్టియుత్తరపుర శేఖండగనే వారి నరపు చేయటకు రాలిలుబిల్లు లభికారము నొసగుచున్న కను అభిప్రాయ మనేకమందికి గలదు. మార్చి 30 వ తేదీని ఢిల్లీయందంతమంది పోలీసువారితో కలహించుట కి యభిప్రాయమే కారణము. అట్టి స్వభావముగల నిబంధన లేనియు రాలిలు కావనములలో లేవని చెప్పటకు అంత అవసరము కాదు. అంత "ఆర్మీ టర్రీ గా" నరపుచేయుటకు గాని, అధికారపుత్రము లేనిదే పోలీసువారు తనిఖీచేయుటకు గాని అధికారమునిచ్చు నిబంధనలం దెలియులేవు. అట్టి అధికారము 34 వ సెక్షను (1) వ నిబంధన ప్రకారము కల్పింపబడినది. కాని దానికైన స్థానికప్రభుత్వమువారి యుత్తర వుండవలయును. ఏదియో నల్లరియందు జోక్యమున్నదని తలంచుటకు అధికారమున్నది గావున నిట్లరెప్పుచేయబడుచున్నారని ముద్దాయికి మాన విూయబడును. అట్టిఅధికారము గలిగియుండియే యేయాసామిపై న వెవకుటకాన్సెక్షన్ అధికార మిచ్చుచున్నది. ఫజల్ రాష్ట్రములం దువాజోద్యమము విశేషముగా ప్రబలియున్నదని గవర్నరు జనరలుగారును సభ్యులుగలవని నిశ్చయించిననే తప్ప ఈ కావనమునకు అధికారము లేవలదు నుకయొగింప బడనేరవు.

ఈ నెల 6 తేదీ భూవారము సత్యాగ్రహ దినముగా నేర్పరచుట బహుముక్తముగా నున్నది. ఈ 6 తేదీ వాండ్ర సంవత్సరారంభముగా జాబరదినము. సౌరసంవత్సరము పూర్తియగుటకు నీక 6 దినములు మాత్రమే కలవు. అదివారమునగా అదిత్యవారము. అదిత్యులలోవిష్ణువు ప్రధానుడని భగవద్గీత చెప్పుచున్నది. విష్ణు (వడతూరి) మంత్రము అఱుఅక్షరములు కలసి. విష్ణుపురాణము అఱు అంకములుకలది, విష్ణుపురాణములోని ప్రహ్లాదచరిత్ర, హిరణ్యకశ్యపుని పశ్చాత్తాపముతో నమాప్తిపొందినది. గనుక ప్రతిసంవత్సర భర్తాభిలాషియు ప్రతి అదివారమున, విష్ణుపురాణములలోని ప్రహ్లాద చరిత్రను పఠనక్రమ దాదులనుచేయుట యుక్తము. ప్రహ్లాదచరిత్ర నిజమైన సత్యాగ్రహము బోధించును. మనకు మనోధైర్యమును, ప్రతిపక్షులకు పశ్చాత్తాపమును, కలుగజేయుటకు సర్వవ్యాపకం దేగు విష్ణుని ప్రార్థించుట అందజేసిని ముఖ్యకర్మము.

దేశీయవిద్యావారపు విచిత్రములు.

దినమును సాయంత్రము 2 గంటలనుండి 8 గంటలవరకు గోకేల్ హాలునందు బహు తెరవబడియుండును. ఏప్రిల్ నెల 9 తేదీ 5 గంటలకు కొల్హాపురునుండి ప్రత్యేకముగా వచ్చి కత్తి త్రిపుటకుం దారిచేయుకందుల విద్యను గాయపేటందున్న గౌరీలానులో నెల్లడి జేయుచున్నాడు అస్థలమునంజ కలియుగభీముడని వివరుగాంధీన హరికృష్ణ శెట్టిగారును తనతోడి వారితో దేవాపలు త్వమును నెల్లడిజేయు వీరకార్యములను చేయును. గురువారము 5-80 గంటలకు సౌందర్య మహాసంఘ హక్రిందకాథ చటోపాధ్యాయగారును, శ్రీమతి కనునాను దొరసానియు బాడుచున్నారు. శ్రీమతి కనునాను విద్యాంధు యొక్క పురాతనపు పాటలను పాడును. దక్షిణ హిందూజాతీయమందు పేరు పొందిన సంగీతవిద్యాంధును కూడ పాడును. అందఱునుచేరి కడపట పల్లవిని పాడెదరు. టికట్ల వివరము ఖా. 3, 2, 1.

విజ్ఞానియో వల్లిక్ హాలునందు, కనుకన్దొరగారి మదన పల్లి విద్యాధ్యక్షులు, భారతవిశ్వేష్టుడైన టాగూరుగారి సాక్రిత్రము అనువాదమును ప్రదర్శించెదరు. టికట్ల వివరము ఖా. 5, 2, 1, ఆ 8.

18 తేదీ సాయంత్రము యం. యం. సీ. మైదానము నేరసు స్కూటు, నూతనమైనవి వివిధరీతులను యగు కొన్ని పనులు చేయుదురు. ఇచ్చట టికట్లులేవు. కావున భవనంబు ఖా. వేదము అందఱును చూడవచ్చును.

గోకలేనాలునందు 2 గంటలనుండి 8 గంటలవరకు విద్యకస్తువులు బ్రదర్శించబడును.

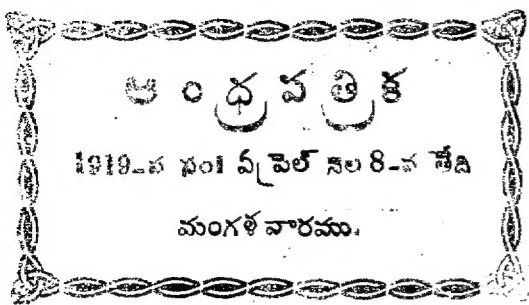
మౌఖికరమగువార్త:

మదరాసునగరమునకల కాలమునుండి నివసించుచు తాకిక కార్యధురంధరు డన్లీ వాసి గాంధీన యానంబాకలి సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు శుక్రవారము (4.4-19) తారీఖున సాయంకాలము 4 గంటలకు మదరాసు నగరముననే పరచుపడిందిని తెలియదచ్చుచుండు కంతయుం జరిగి వొడచుచున్నది. కాంతియు, సత్యమును, దీనదయాను త్వమును, దాతృత్వమును నీనువానీయునకుఁ బెట్టినయోధాములు. వీరి నానుభవము నాంధ్రలోకమున గొంతకుతైన తెలియనివారుండరు. ఇట్టిమహానభావు శాస్త్రులు కాంతి సమ కూర్చ భగవంతుని ప్రార్థించుచు, యశుసమద్రమున మునిగి యుండు నాతనిత్రులకును గళిత్రమునకును మాసానుభూతిం దెలుపుచున్నారము, అం వేదము. వేంకటకృష్ణశర్మ. యద్రా కర్పుల నుబ్బరామయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

నాగ్నాను మెయిలు స్టీమరు క్రిందటి నెల 18, 20 తేదీల వాటి కపాలును బట్టుకొని వచ్చుచున్నది. రాబోవు బుధ వారము మధ్యాహ్నముది బొంబాయి చేరగలదు. ఎస్. ఎస్. లాయల్ స్టీమరు నేకమంది ప్రయాణికులతో నిన్నటిదినము ఇంగ్లండునకు బయలు చేరెను.

కారాగారముల నరిపాలన యెట్లుండవలయున్నది గను విచారించుటకు నియమింపబడు సంఘమున సర్ జేమ్సు డుజో లేగా రొక సభ్యులుగ నుండురు. సంఘమువారు స్థితిగతుల విచారించి ఇండియా కారాగారముల నాస్థితి తెచ్చుటకు తగిన కలహాలను చెప్పెదరు. అధ్యక్షులు గాక సభలోకారా గారముల ఇన్స్పెక్టరు జనరలు లెవరును, ఇంగ్లండు నుండి కారాగారముల 'ఎక్స్ పర్టు' ఒకడును, అధికార భారతీయు లెవరును నుండురు. మొదట ఇంగ్లండులో విచారణచేసి, ఆమె రికా సంయుక్తరాష్ట్రముల కేగి అచటినుండి ఇండియాకు వచ్చి వారు నివేదికను వ్రాయుదురు.

పోస్తు బాక్సు 212 మృదాను

శ్రీరామ నవమి

భారతీయుల మానసము లిప్పుడు సత్యధర్మముల వంకకు దిగుచున్నవి. భోగవరాయణ త్వము వదలి, ఆముష్మికానందము ననుభవించుట, కార్త్యసమర్పణము జేయవలయు నని, గాంధీ మహాశయుడు ప్రజలను ప్రబోధించుచున్నాడు. ఐహికసుఖాభిలాషలో మునిగి, సాత్వాత్మ ప్రపంచ మితవరకును భూమ్యాక్రమణ వాంఛా నిమగ్నయై యున్న తరీ, ప్రజలసంగ్రామ మకు దెంచి న్యాయధర్మస్వాతంత్ర్యముల వంకకు వారి మనముల ద్రిప్పెను. కాని యింకను, వారి మనములలో ఐహికసుఖాభిలాషయే ప్రాధాన్యము వహించియున్నది. స్వార్థపరత్వమే, నానాజాతుల సమ్మేళన నిబంధనల నావహించుచున్నది. ఇట్టి సందిగ్ధస్థితిలో గాంధీ మహాత్ముడు తన ధర్మపతాకము బూని, హిందూదేశమునకే గాక ప్రపంచమున కంతకును ఆహింసాధర్మమును బోధించుచున్నాడు. ఇట్టి ధర్మము నాచరించుటకు మత బద్ధ మగు భారతవర్షమునకన్నను తగిన ప్రజ్ఞేకమేది యుండగలదు? భారతవర్షము తన సత్కార్యాచరణ నిదర్శనముచే, ప్రపంచమున కొక నూతన సందేశము నొసగవలసి యున్నది. ఆ సందేశమే, అంతర్జాతీయ సమ్మేళనా వ్యవహారములను నడుపవలసి యున్నది. కలహబీజములతో నిండిన ఆధునిక ప్రపంచమున కీ సందేశము క శాంతి నొసంగి, తుచ్ఛసృజనములనుండి శాశ్వతానందము వంకకు దృష్టిని మరల్చవలసియున్నది. హిందూదేశ మిన్నికతాబ్జములనుండియు కరాధీత ననుభవించుచున్నను, ఆత్మనికను గోల్పోవలేదు. తాత్కాలిక మేఘములచే, దీని ప్రకాశము మరుగై యున్నను, మరుగు వీడగనే తన స్వచ్ఛంద తేజముతో మరల ప్రకాశించగలదు. అట్టి యుత్సృష్టదశ నింకొక మార్త దేశము పొందుటకై, గాంధీ మహాత్ముడు దేశమున కొక సాధనను జూపించుచున్నాడు. ఆ మహామహుడు విధించిన సాధన, ప్రజలయం దంతర్భూతమై యున్న సంతోషక్తుల నొక్కమారు ప్రజ్వలించజేసెను. ఏకముహూర్తమునందు, హిమవన్నగముమొదలు కన్యాకుమారి వరకును, నొక్క మహాశక్తి భారతీయులను నిదురనుండి మేల్కొల్పి గలిగెను. రాజకీయసంఘములు సభలు, ఉపన్యాసములు జేయజాలని పనిని, గాంధీ సందేశ మొక్కటియే బాతీమతవినక్షిత తేక నెల్లరలో ప్రబోధము గలిగించెను. కరిహాసకు లీ ప్రబోధమును, జప్తిను, టైమును, మెయిలు, మొదలగు ప్రతికలవలె తృణీకరించిన తృణీకరితురుగాక. ప్రజాసమూహమునం దుండెడి "నారాయణ" స్వరూపము మనోనేత్రముతో బరికించు వారెల్లరకు ప్రత్యక్షము గాకమానదు. సత్యాగ్రహప్రతానుష్ఠానమునకు, అనుమల మగు నాతావరణ మిప్పుడు సృజించబడినది. ఈ పవిత్రనాయువుల మధ్య, తపోనిష్ఠ నవలంబించుట సుసాధ్యము. ఉన్నతాశయములులకు గూడ నీ నాయువులు చల్లనిసౌరభము వెదజల్లి, పవిత్రపు వాంఛల బుట్టించగలవు.

భారతవర్షము తన ఆధ్యాత్మికసందేశమును వేదయుగమునాటి వలెనే, మరియొకమారు ప్రపంచమున కంతకును వెదజల్లవలసిన తరుణ మాసన్నమయినది. ఇట్టి యుత్సృష్టధర్మమును నెరవేర్చుటకు ప్రాచీనమహామహుల స్మరణము భారతీయుల కత్యంతసహాయము గావించగలుగును. సత్యస్వరూపముగ భూలోకమున నవతరించిన శ్రీరాముని స్మరణకన్న ఉపయోగకరమగునది ఇంకొకటి యుండదు. నేడు శ్రీరాముని జన్మదినము. సీతారాముల పూజ, నేడు భారతభూమియం దంతటను శ్రద్ధాభక్తులతో గావించబడును. సీతారాములపై ప్రజలు నిజభక్తిగనుచుచుండిరేని, ధర్మానుష్ఠానమునందు వారి కెట్టి యాటంకములును నష్టపడజాలవు. త్యాగ రాజభక్తులు గానము చేసినటుల, శ్రీరాముని జీవితపరమార్థ మంతయు, మూడుమాటలలో నిమగ్నబడెను. ఒకమాట, ఒకజాణము, ఏకపత్నీ, యివి జీవిత సూత్రములై జరగుచున్నవి. సత్యధర్మప్రతిపాదనమునకై శ్రీరాము లవతరించి, వాటి సాఫల్యమునకై జీవితము భారపోసెను. పితృవాక్యపరిపాలకుడై, తండ్రియొక్క సత్యదీక్షను కాపాడి, కాననములకేగి, దుష్టశిక్షణము శిష్టరక్షణము గావించెను. కరణాగతులను కాపాడెను. నరులు, వానరులను భేదములేక, సర్వభూత సమత్వము జూపెను. శ్రీరాముని నామముకన్న భారతీయులకు పవిత్రపతి మయినదియు, ప్రేమ మయినదియు, లేదనుట స్పష్టము. ఆంధ్రదేశము, సీతారాముల స్మరణకు ప్రసిద్ధిజెందినది. భద్రాచల రామదాసు జీవచారిత్రము, సీతారామభక్తి ప్రభావమునకు, మూలనిదర్శనము. శ్రీరాముని దేవాలయములు ఆంధ్రదేశమున పెక్కులు గలవు. రామభజనమందిరము లేని గ్రామముండదు యరుక. సీతారామస్మరణ ప్రస్తుతసమయము నందు ప్రజల ధర్మసాధనకు మిగుల తోడ్పడగలదు. నేడు జరిగెడి పూజలందు, ప్రజలు సత్యానుష్ఠానమునకు శక్తి నొసగమని, సీతారాముల ప్రార్థించవలసి యుండును. భారతదేశము నెరొంగినన, యిట్టి మహా సందిగ్ధసమయమున, సీతారాములు ప్రజలకును పాలకులకును ధర్మచూర్ణము గనుబ అది, దేశమునకు శాంతిని ప్రసాదించి, ధర్మ సంస్థాపనము నెలకొన, ననుగ్రహించెదరుగాక!

మద్రాసు శాసనసభాసభ : బడ్జెటుచర్చ

బడ్జెటు చర్చలో, ప్రజాప్రతినిధు లింతకు మున్ను దేశస్థితిసంతను ప్రభుత్వమువారికి దెలుపుటకు వీలుగనుండెడిది. ఇందువలన గలిగెడి సద్యః ఫలితము లెటులున్నను, ప్రజల మనోభీష్టములను పాలకులు గ్రహించుటకు మార్గ మేర్పడెడిది. ఆంగ్లసామ్యము ప్రకారము, చీనానుండి పేరూవరకు గల ఎట్టి విషయముల గూర్చియైనను, ప్రతి నిధులు మాటాడుట కవకాశ మేర్పడియుండెను. కాని పెంట్లెండు ప్రభువుగా రట్టి యవకాశమును తొలగించిరి. వెనుకటిమారు గా. రామచంద్రరావు పంతులుగారులు మాటాడుచుండ, బడ్జెటు విషయమై దప్ప వేరువిషయముల గూర్చి మాటాడుటకు వీలులేదని, పెంట్లెండు ప్రభువుగారు శాసించిరి. అప్పటినుండియు బడ్జెటు విషయముల గూర్చి మాత్రమే శాసనసభ సభ్యులు ముచ్చటించుచుండిరి. బడ్జెటుచర్చ లందుచే, పూర్వమువలె ప్రజలకంత నింపుగ నుండుట లేదు. ఈ మారు బడ్జెటు మూడు అంతరముల గడచినది. చిత్తుపత్రము, మొదటి మారు ప్రదర్శింపబడెను. రెండవమారు సవరణ

పత్రము ప్రదర్శించబడెను. తిరు బడ్జెటు నిన్నటి దిన మార్చిదినబడెను. ఇన్ని యంతరముల దాటినను బడ్జెటులో జరిగిన మార్పులత్యల్పము. వెనుకటి ద్రోవయే, యీ మారును అనుసరింపబడెను. మే మిదివరకు సూచించినటుల నిమ్నజాతుల నివేళన స్థలములకు లక్షయాప్యములును, యాత్రాస్థలముల సౌకుధ్యమున కొక లక్షయు, కలెవు బాధ కొక లక్షయు, క్రొత్తగ జేర్చబడెను. అంతయ గాని, ఎన్నదగిన సంస్కరణ లెవ్వియును లేవు. నిన్నటిదినము, ప్రజాప్రతినిధులు ధనవ్యయచూర్ణములను సామాన్యముగ సూచించిరి. వీరి సూచనల ఫలితముగ, బడ్జెటు ఏర్పాటులో గలిగిన మార్పు లెవ్వియు లేవని, చెప్ప నవసరము లేదు. అనధికారసభ్యు లెల్లరును ప్రారంభవిద్యపై తగిన ధనము వెచ్చించబడుట లేదనియు, నిష్పంధోచితవిద్య నీ రాష్ట్రములో ప్రవేశ పెట్టుకూడు మిగుల శోచనీయ మనియు నొక్కవక్కాణించిరి. ఇక స్పెక్టరులపై ధనమంతగ వెచ్చించుట యనవసరమని, గా. ఆ. సూర్యనారాయణరావు గారు నివేదించిరి. ప్రస్తుత విధానమును పరికించిన, సూర్యనారాయణ రావుగారి పాక్యసత్యము బోధపడ గలదు. మిగిలిన రాష్ట్రములు నిష్పంధోచితవిద్యగూర్చి సత్వరకార్యాచరణమునకు గడంగుచుండ మద్రాసు రాష్ట్రమునం దింతవరకును, చట్ట మునునను ప్రవేశ పెట్టబడకుండుట విచారదాయకము. కాకినాడలో త్వరలో స్త్రీల కొక యున్నతవిద్యాపాఠశాల స్థాపించబడునని, డైరెక్టరుగారు దెలియబరచిరి. ఇక, మత్తుపదార్థములపై నానాము హెచ్చుచున్నదని, అనధికార సభ్యులు విచారించుచు, అమెరికావలె సంపూర్ణ నిషేధమునకు గడంగుట శ్రేయస్కరమని ప్రభుత్వమువారిని హెచ్చరించిరి. గా॥ యాకూబుహుస్సేనుగారి యాదాయ పు హెచ్చుదల సంతసము, గలిగించుటకు మారుగ రోతపుట్టించుచున్నదని దెలిపిరి. గా. ఆర్. బి. పుష్టగా రిచ్చిన సమాధాన మసభ్యముగ నున్నది. మానసిక వృత్తులలో నుండెడి సభ్యులకు త్రాగుడు దురభ్యాసముగ గాన్పించినను, వీరు కామకల్పముచేతనే జీవించవలసి యుండుచో, తమ యభిప్రాయమును మార్చి కొందు రనియు, సంపూర్ణ నిషేధ ముపద్రవకరమనియు, పుష్టగారు నుడువ సాహసించిరి. ఆదాయపుమాట యటుండ, త్రాగు డొకదురభ్యాసమని యైనను వీ రంగీకరింపకుండుట శోచనీయము. పని జేయువారలకు త్రాగుడవసర మగుటకు మారుగ, వారి ప్రాణములను క్రుంగదీయుచున్నదని, ఎల్లరు గ్రహించ గలరు ఇట్టి దృక్పథము సధికారసభ్యులు గనుకరచుచుండ త్రాగుడు తగ్గుటకు సాధనము గాన్పించదు. పరిపాలనా విధానము మారనంతవరకును, సంస్కరణమున కెడము గాన్పించదు. మద్రాసు రాష్ట్రము, సామాన్యదామమున కెక్కుడు భాగము నొసగ వలసియుండుట, సంకలకారణ మగుచున్నది. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు, ఇండియా ప్రభుత్వమున కీ విషయమై నచ్చజెప్పచో, రాష్ట్రవాసులు వారి కిందుగూర్చి చేయూత నొసగెద రనుటకు సందియముండదు. ప్రజాప్రతినిధులు, తమ తీర్మానము లొక్కటియు సంగీకరింపబడకుండుటచే, నిరుత్సాహపూరితులై యున్నారని, గా. రామచంద్రరావు పంతులు గారు దెలిపిరి. వీరితో అధ్యక్షులు సానుభూతి జూపుచు, ప్రజాప్రతినిధుల స్థైర్యము గొనియాడిరి. త్వరలో, నిట్టి ప్రతికూలపరిస్థితులు మారి నూతన యుగోదయ మారంభమగు నని యూహించబడు

చున్నది. శ్రాత్ర గవర్నరుగారిని విల్లింగుడను ప్రభువు గారు 10 వ తేదీన, చెన్నపురి కేతెంచె దరు. వీరికాలములోనే సంస్కరణములు ప్రవేశ పెట్టబడనున్నవి. సంస్కరణసాధ్యమునకు విల్లింగుడను ప్రభుత్వమువారి తోడ్పడడంతో చూడవలసి యున్నది. ఎట్టి సంస్కరణములు సమకూడినను, ఆదాయవ్యయనిర్ణయాధికారము ప్రజాపతినిధులకు లేనిది, అవి ప్రయోజనరహితములు గాక తప్పవు.

కార్యారంభము

బొంబాయి సత్యాగ్రహ సంఘమువారు, నిషేధించబడిన వాఙ్మయము కూర్చియు, వార్తా కత్తికల నిజప్రేక్షను కూర్చియు, సమలులోనున్న న్యాయముల ననుసరింపగూడ దని హిత మొసగుచున్నారు. దీనినికారము, గాంధీచే రచింపబడిన హిందీ స్వరాజ్యము, సర్వోదయము, సత్యాగ్రహము కథనము, అను గ్రంథములును, నిజప్రతి జేయబడిన కొన్ని వార్తాపత్రికలును, బహిరింగముగ సరోజినీ, సోభాని, లక్ష్మీదాసు తర్సీ మొదలగు సత్యాగ్రహులచే స్వయముగ విక్రయింపబడుచున్న వనియు, వీటియందు విక్రయదారుల సంతకములు చేయబడినవనియు, పోలీసువారింతవర కాటంక పరుకు లేదనియు, నేటి తంత్రీవార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఈ గ్రంథములు ప్రభుత్వమువారిచే దీసికొనబడిన యెడల, వీటి వ్రాతప్రతుల దయారు జేయవలయుననియు, ప్రతి సత్యాగ్రహస్థానమునను, నిజప్రతి గాని వార్తాపత్రికను ప్రచురింపవలయుననియు, నిట్టి కత్తికలు కవిప్రభావములను వ్యాపింప జేయుననియు, గాంధీగారు ప్రచురించిన విజ్ఞాపన దెలుపుచున్నదట. గాంధీ మహాశయుడు చాక్కురత్నముతో తన సంకల్పమును ముగింప దలచిరిన లేదు. ఇకనైనను, దేశమునం దెట్టి యశాంతి ప్రవర్ధిల్లకుండ అన్ని పక్షముల వారిచే నేకగ్రీవముగ ఖండింపబడిన రాల్తెలు బిల్లులను, ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారు సార్వభౌములు నిరాకరించునటుల హితమొసగి, ప్రజాభిలాషను గౌరవించు ప్రార్థనలు. ఇక్కార్యము, కొందరు దలచునటుల ప్రభుత్వపు బలహీనతను జూపుటకు మారుగ, ఆంగ్లధర్మ శ్రేష్ఠతను స్థాపించునని, పాలకులు గ్రహించు గోరెదము.

హైందవయువజనసంఘము, మద్రాసు

ఈ సంఘమువారి 1917-1918 సంవత్సరపు నివేదికము మా కంపబడినది. ఈ సంఘము దినదిచాళివృద్ధి గాంచుచున్నది. ప్రజ లింకను తగిన యభిమానము జూపుట లేదని సంఘనివేదికము దెలుపుచున్నది. వ్యాయామశాఖ, వాణిజ్యశాఖ, గ్రంథాలయ శాఖ, మొదలగు శాఖలన్నియు, సంవత్సర మంతయు, కృషి సలుపుచున్నవి. ఉపహారపు టేర్పాటులు తృప్తికరముగ నున్నవి. వీటివలన గలిగెడి లాభములు సంఘమున కాదాయమును పెంచుచున్నవి. ఈసంఘము కక్షమున విద్యార్థి వసతిగృహ మొకటి కొనసాగుచున్నది. ఈసంఘమువారి గోక్షేహాలునందు పురమునగూడెడి ముఖ్యసభ లన్నియు జరుపబడు చుండెను. ఈ సంఘ స్వావమున కంతకును బిసెంటుగారి వితరణమే మూలకారణ మనుటకు సందియము లేదు. ఆమె గావించిన యుపకారమును, మద్రాసు పౌరు లెన్నడును మరువజాలరు. ఈ సంఘాభివృద్ధికై తనకాలమునంతను వినియోగించుచున్న ఎ. రంగనాథము మొదలియారు గారి కార్యదీక్ష యచ్చేరువు గలిగించుచున్నది.

బ్రహ్మచారుల సంఘము

చెన్నపురిలో వై పేరుతో నొక సంఘము స్థాపింపబడెను. ఇందలి సభ్యులు, 21 వ సంవత్సరము వరకును వివాహము జేసికొన జనకు. బ్రహ్మచారు లవలంబింపవలసిన నియమము లన్నియు, సంఘ నిబంధనలలో వివరింపబడినవి. ఈ సంఘము, జాబ్బి అవునులోని హైందవ యువజన సంఘావరణమునందు నెలకొల్పబడి యున్నది. బ్రహ్మచర్యవ్రతానుష్ఠానము నీ సంఘము వారు యవకులలో ప్రేరేపింప గలుగుచో మహాశయకారము గావించ గలుగుదురు.

స్థానిక వార్తలు

మదనపల్లి శ్రీసంఘము:—మదనపల్లి శ్రీసంఘమువారు తెలుగు సంకల్పనాదియందు సంకల్పసభకు జరపిరి. ఆసంకల్పమున అవ్యక్తులకు కజును గారు సంఘకార్యమును ప్రకరించెరి. ఇంక ఆసేవలు ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి. అతిథులకు పండ్లు తాంబూలము లొసగబడెను.

చెన్నపురి రాంధ్రసభ:—విద్యాశాఖా పతమున ఎల్లండి గురువారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకుబాగ్దోస్ 9-వ నెంబరు ఆంధ్రోహా ఆన సభాధనమందు ఉద్ఘాటన సంస్థానాధిపతి విద్యాసంఘ బ్రహ్మశ్రీ చాగంటి సీతయ్య శాస్త్రిగారు కర్మచాగమునకు హాకయాశ్రీతును గల సంబంధమునుకూర్చి సంస్కృతాంధ్రములలో ఉపన్యసించెదరు.

బియ్యపు దిగుమతి:—నీటిని సరైల డైరెక్టు గారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు: కల్లికోటలో భాగ్యమును దింపుటకు అనుచాట్టిలు బస్తాకు ఆరువైసల కుతుక హెచ్చింపబడుటలే లైసెన్సుగల దిగుమతిదారులు బస్తా 1 కి ఆరువైసల హెచ్చునంతో మార్చి 19 తేదీనుండి బియ్యము నమ్మవచ్చునని ప్రకటించబడినది. ఈ యుత్తరపు మార్చి 19 తేదీలోగా కల్లికోటలోదిగెడి బియ్యబియ్యమునకు వర్తింపదు.

మదరాసు గవర్నరుగారి ఆగమనము:—ఈ నెల 10-వ తేదీ గురువారము యువయుగం 7-80 నిమిషములకు మండలా పాలయోధాగో మదరాసుపురమునకు మదరాసు గవర్నరుగారు విచ్చేయుమని నిరీక్షింపబడుచున్నది. వీరికాక ఆధికారమైనది. హాచ్చునుండి తిన్న గా ఘోర్మనెంటు జార్జిలోని కానవసభాధనమునకు జెడలి, ఆచట బాబ్బిపుచ్చుకొందురు. తరువాత బాంకెట్టుహోటలు గం 8-15 నిమిషములకు ఆధికారాన్నిచుగు సిబ్బందిలతో వెళ్లుదురు.

భారతీయ బాలభటులు:—ఈ నెల 18 వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు అర్దిసెన్సు లైసుల కద్దనున్న ఎమ్. య్యూసీ ప్రైదాసులో మదరాసు పౌరుల విహారంగ సభ జరుగును. మా॥ రా. బి. వి. ఎస్. కర్మగారధ్యక్షత వహించెదరు. టి. ఆర్. రామచంద్ర ఆయ్యగారు ను ఎ. కృష్ణస్వామి అయ్యగారు మేయరవు రామరాజు పంతులుగారు ఉపన్యసించెదరు. భారతీయ బాలభటులు నూతన చిత్రములను చూపుదురు.

మద్రాసు శాసనసభ్యుల సభల ఎన్నికలు:—దిగ్గిరాల శేషరాజుగారు మా కిట్లు తంత్రీవార్త పంపిరి:—ఉత్తరజిల్లాల జమిందారులుగాని భూస్వాముల తరపున కానన సభ్యులమునకు సభ్యుగి నుండిరి. పాతకాలలకు సంవత్సరమునకు మూడువేలు యిచ్చుచుండిరి. పదితత్సములకుండి ప్రజావిషయములలో పనిచేయుచున్నాను. అనుభవముగ కృత సాయదారడను. అనుభవము గల వార్తాపత్రికాసంపాదకుడను, హిందూపత్రికలోని నాన్యాసములు వైవాక్యములకు దృఢపరుపగలవు.

ఆంధ్ర విద్యానిధి సంఘము

ఇదివరకు వసూలైన మొత్తము	రూ 414-6-0
పి. స్వామిరాయ గారు, సరసన్న పేట	9-10-0
వారి వెంకయ్యగారు, బొంబాయి	2-0-0
యెస్. టి. వీరరాఘవాచారియార్ గారు ఆగ్రహారం	
దారు, ముడుమురుపాడు, పెంటపాడు పోస్టు	2-0-0
యెస్. రామరావుగారు, కైకటూరి జి. యె. లైబ్రరీ	
వార్తాపూడి	1-0-0
యెస్. ఆర్. అంజయ్యనాయుడుగారు, చాంవా	1-0-0
టి. సాంబమూర్తిగారు, కైకటూరి	1-0-0
జి. ఆంధ్రుడు (పేరు తెలియదు)	1-0-0
మేనేజరు శ్రీ ఆంధ్రభాషాభివర్ధి సంస్కరణధాలయం	
కొటూరు	10-12-0
కన్యెకా తాడేపల్లి కంకరశాస్త్రిగారు బి. యం. ఎస్.	
మల్ హొడ్ కంటోన్ మెంటు, పంజాబు	10-0-0
బి. రామావతారంగారు విజయనగరం	3-0-0
మందా, మూర్త్య సారాయణ కర్మగారు, కాళిదత్తి	1-0-0
రామచంద్ర పురమునుండి మాధావ్ కరసింహో రావు	
గారు బి. ఎ. పుష్పగ్రేసు పీఠము, శ్రీ మహాస్వారి	
రామకృష్ణరావుగారు సంకల్పరాది దివ్యున	
వసూలుజేసిపంపిరి.	81-0-0.
	487-12-0

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము.
ఎం. ఎ. సరిక్ 1918.
IV. కాళి.
ఆంగ్లభాష వాఙ్మయము.
కే. గారిఅమ్మగారు రెండవసంగతి.
టి. వి. జాన్. మూడవసంగతి.

ఉత్సవము:—ఈ సిద్ధాంత నామసంవత్సర వైత్రశుక్ల వృష్టి భాషవారము (1918 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 6-వ తేదీ) నాడు శ్రీ కాతేటి పేట కల్యాణవరదరాజస్వామివారి వసభాజనోత్సవముగానిశ్చయించి ప్రతికలములముగా తెలియజేసియుంటిరి. ఆఉత్సవము ఆదివారము నెలవీ మరుసటిభాషవారము (1918 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 12-వ తేదీ) జనపురస్థు నిశ్చయించియున్నాను గనుక ఆఖిలభాగవతోత్సవము ఆదివారమున వచ్చియుండి శ్రోతృసముగ నేదింది అసందించునట్లు మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నాను అని వెసల-సుఖవాళ్ శ్రేష్ఠిగారు మాకు వ్రాయుచున్నారు.

ఆంధ్రజాతీయకళాశాల, బందరు.
కళాశాల పరిపాలనకురించి మదరాసు దినపత్రికలలో వ్యాసములు ప్రచురింపబడినవి. ఆందు పరిపాలనముకూర్చి విచారణ జరుపవలయునని తెలుపబడెను. జాతీయవిద్యాసంఘమువారు కళాశాలయొక్క ఆర్థిక పరిపాలనావ్యవహారములను గూర్చి విచారణ సత్పాటకు కార్యకర్తల సహకారములగు టి. వి. వేంకటరామయ్యగారు గారిని కోరిరి. వీరికి విశ్వాసముగల పరియోగిని జేర్చుకొనుటకు కోరబడింది. 9 తేదీన వేంకటరామయ్యగారు బందరునకు వెడలుచున్నారు. వై విమ. ములసగూర్చి కళాశాలా ఆవరణములో ఏప్రిలు 10-11 తేదీలకు సభ్యులము 11 గంటలు మొదలుకొని సాయంకాలము 5 గంటలకు విచారణ జరిగెదరు. ఈ ప్రతిస్థాపనావ్యవహారములలో కర్తవ్యమునాగుని, కాల్వరిర్వహణము పరిగ జరుపటలేదని తెలుపవారు గాని, వై తేదీలయందు విచారణసంఘమువారి యెగుట సాక్ష్యము నీచురుచ్చును అని ప్రభులు లొకరు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీ రామనవమి యుత్సవములు:—ఈయుత్సవములు జలతరంగము ఎస్. రామయ్యశెట్టి బ్రగవత్సవార్థి గృహమున మదరాసు, జార్జిటవునులో రాతానుత్తియప్పకొ వీధిలోని 17 క గృహమున యానెల 8 తేదీ మొదలు 19 తేదీ వరకును సంగీతసభలు జరుగును. ప్రతిదినము రాత్రి 9 గంటలకు సభలు ప్రారంభమగును. 8 తేదీన లోకాబు గాత్రీపాటయు, 9 తేదీన మోహనభాగీరథి గాత్రీపాటయు, 10 తేదీ ధనము వీణపాటయు, 11 తేదీ ధనోజి మాతుల గాత్రీపాటయు, 12 తేదీ ధనము కుమాతైల గాత్రీపాటయు, 13 తేదీన జీవరత్నము నాట్యమును జరుగును. 15 తేదీ రాత్రి 9 గంటలకు తంజావూరు నుబ్బారావు వేణుగానమును, 16 తేదీ రాత్రి 9 గంటలకు లాలకృష్ణ అయ్యగారి ఫిడేలు, 17 తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు ను బ్రహ్మణ్య పిల్లై గాత్రీపాటయు, 18 తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు గోవిందస్వామిభాగవతులు "గరుడగర్భభంగము" గూర్చి హరికథయు, 19 తేదీ రాత్రి 9 గంటలకు నానుస్వామి శెట్టి జలతరంగమును జరుగును.

సంధిమహాసభా విశేషములు.

(రైతుల పక్షాన)

ఇంగ్లండు

నలుగురిసభ.

ప్రార్థన, ఏప్రిల్ 8:—నలుగురి సభవారు ప్రార్థన సభ గలిగిన యిహార నష్టమునకు ప్రత్యామ్నాయముగా సారీ చేసి బొగ్గుగనుల నియ్య బాకకొకటిని గ్రహించిరి. నష్టపరిహార మొంతయో వారు నిబంధనగా పుష్కలమునకు. జర్మనీదేశము చెల్లింపవలయు నష్టపరిహారము లన్నిటికంటె ఎంతవరకు చెడిపోయినవాటిని బాగుపరచు నిమిత్తము చెల్లింపవలసియున్నదియు నిశ్చయించుటకు పరిశ్రమ ప్రారంభింపబడినది. నానాదేశ సంఘమువారు చేయు తీర్మానములను బలవంతముగ నమలు జరిపించుటగాని వివిధ నావికా సత్తా మామూలుగా నానాదేశ సంఘమువారి కధికారముండవలయుననియు, అంతర్జాతీయ నైరస్త్యముకంటె నెలకొల్ప బడవలయుననియు ప్రకాశముగా తెచ్చిన సవరణ విషయమునను, మనోహార్తిగ నూర్చి అమెరికావారు చేసిన సవరణ విషయమునను, తక్కిన వాడుకతో బాటుగ తమకు సహవాధికారము అందవలయునను జరిపిన సవరణ విషయమునను ఇంక నేమియు నిశ్చయించుట లేదు.

బోల్షెవిక్కుల దండెంచుట.

ప్రార్థన, మార్చి 20:—హానసు ఏప్రిల్ వారము తెలియబడుచున్నాడు. బోల్షెవిక్కుల పశ్చిమయూరపుదేశములలో ప్రవేశించుటకు వేయిమంది కొక క్రొత్త ఏర్పాటును చేయవలసి నలుగురి సభవారు మిత్రమునకు నేనానులనుగర్వ నేనానులను రప్పించిరి. బోల్షెవిక్కుల ప్రయత్నములకు గల మిత్రమునకు దేశములనుండియు వారిన్నీ హితులనుండియు, మిత్రమునకు వారిని సాధికారము ఆహ్వానము సవరణముగ నైతికము చేయుట కొక క్రొత్తయేర్పాటు చేయవలసి.

నష్టపరిహారముల సమస్య.

జర్మనీదేశమునుండి యొకసామును పుచ్చుకొనవలయుననియు బ్రిటిషువారును తమవారును యేమియు నిశ్చయించలేదు. ఇప్పుడు సాధారణముగ నందఱు ననుకొనునంతటికంటె వారు నిశ్చయించుకొను చాలతక్కువగా నందఱులను నూచించుచున్నది. ఎంతవలయునో లభించునో అంత మొత్తమునే అనుకుట ప్రయత్నముగాని జర్మనీదేశ మెప్పుడును బ్రిటిషువారలవలె భవదీగియున్నారని నేరకుంటుంటున్న లాభములేదని అమెరికా ప్రతినిధుల అభిప్రాయము. బోల్షెవిక్ క్రొత్త సహజుల సమస్యకంటె నష్టపరిహారము విషయమున నేమియో సమాధానము నుభవతరముగ జేసికొనవలసిగలదుననియు, అందు యభ్యుయగ 30 లక్షలమంది జర్మనులను వాంఛించు కారిడారులో చేర్చుకొనునను సమస్య చాల చిక్కున గలిగించు ననియు ప్రకాశపరచియు వారియున్నది.

రహదారి చీట్లు.

లండను, మార్చి 21:—ప్రజల మందరమున కన్నియు యెటుగారికి ప్రత్యుత్తరమునుగుచు ఫిషరుగారి టెలుచెప్పి:—హిందూదేశము దిక్కునున్న వానిలో చాల మందికి, అందు ముఖ్యముగ శ్రీలంక, బామరకు, దెబ్బలుకలిగినవారికి రహదారి చీట్లునుగలది ధృవమునకును పైర్పాటు చేయుటకు మాంపేగు గారును నాకామంత్రులనువారును అనేక మానుములనుండియు చాల అతురతతో పనిచేయుచున్నారు. వర్తకాల మారంభము కావడం వారికెట్లనో ప్రయోగ సాకర్వముల మగలిగించు టిత్తావర్తకము. ఇప్పుడుచేయు ఏర్పాటు లన్ని అట్లంటే కేసులకును అనున దింపని నభ్యుచుచున్నది. బొంబాయినుండి నమ్మటకు నాకామంత్రులనువారు కొన్ని ఓడల నకకముగబంపిరి. నాటన్నిటిలో వెద్దగను ఆర్కాండిటీయను ఏప్రిల్లో బొంబాయినుండి బయలుదేరును. వేయిమంది ప్రయాణికుల గొంపోవును. ఇన్ని చిట్టెముకులు ఓడలు మొదలగు వానిలో రెండులన్నియును చాలవరకు పని చేయుచున్నవి. వానిలో నొక్కటి 250 గురుకు తీసికొనిపోగలవు. హిం

దూదేశమునకును మార్పిసునకు మధ్య సంచరించుచున్న ఓడలన్నియు గూడ నిందులకు పయోగింప బడును.

పంజాబులోని ఇంజనీరులు

లండను, మార్చి 23:—పంజాబులోని ఇంజనీరులు బ్రాంచి ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీరులకు పరిపాలనాసామర్థ్యము న్ను వారికి అట్టి అధికారము కలుగుటలేదని పార్లమెంటు నందు ప్రజాప్రతినిధులలో బ్రిగేడియర్ ప్రాథ్ అనువారు అడిగిరి. ఫిషరుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు మాంపేగుగారి కి విషయము తెలియదనియు, హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారికి వ్రాసి విచారించెద రనియు చెప్పిరి.

ఇండియను సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగుల ఎన్నికలు

లండను, మార్చి 23:—ఇండియను సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులను నియమించుటగోరి ఇదివరకు సేలో పనిచేసిన బ్రిటిషు జనలకు ఎక్కువగా ఉపసంఘ మింకను నిర్ణయించబడలేదని పార్లమెంటునందు రీసుగారికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు ఫిషరుగారు చెప్పిరి.

ప్రతివాకాసనము.

రీసుగారు—చువాయువీయలకు ఆగ్రహము గలిగించు వాక్యములను క్రైస్తవమతమునకు తమ వారాధికారిలలో వ్రాయుటో అట్టి ప్రతికూలము కేషించుటకు గవర్నరు జనరలు గారి కధికారము లేదా?

ఫిషరుగారు—ముద్రణకాసనము ప్రకారము అన్ని ప్రతికూలవాదా ప్రభుత్వముల కొకటే విధముగా అధికారము గలదు. ఏదైన ఒక్కప్రతికూలవాదా అధికారమును విని యోగింపవలసివది స్థానికప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించవలెను. వాటివేషములను గాని నుతివేషములను గాని చూపు వ్యాసముల నంత అల్పముగా చూడవలగదని సభ్యులంగీకరింతు రని ఫిషరుగారు చెప్పిరి.

అమెరికనులు, జపానీయులు

లండను, ఏప్రిల్ 2:—పార్లమెంటునందు ప్రజాప్రతినిధులలో కర్మణ్యుల పెట్టివుడ్ గారి ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు చర్చియగుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—వైగోవెట్టు చెంక్కు నష్ట యుద్ధమునందు జపానీయులతో గలసి పోరుటకు అమెరికను సేనలు నిరాకరించును. జపానీయులతో పోరుచుండిన రష్యను సేన బోల్షెవిక్కులగాక రష్యను సామాన్య రైతులై యుండవచ్చును కారణమును అమెరికను సేనాధిపతి చెప్పెను. అచ్చటి సంబోధము నలుకుట బ్రిటిషువారు కోరబడలేదు. మిత్రమునకు వారు తాత్కాలికముగా నాక్రమించుకొనిన భాగములందు మిత్రమునకు తోడ్పడుటకు బ్రిటిషు వారు సిద్ధముగా నున్నారు. బహుశ: వైగోవెట్టు చెంక్కునకు పోరునల్లిన రష్యను సేన బలవంతముగా బోల్షెవిక్కు దళమై యుండవచ్చును.

సర్టిఫికేట్లు నొసగుట

లండను, ఏప్రిల్ 8:—వార్తాసంఘము వారిట్లు తెలియబడుచున్నాడు. —అర్మీకొన్నియవారును, నావికాధికారులును, వైమానిక సంఘమువారును ఇంగ్లండు, ఇండియను, కొలోనియను, దోమనియను, ఈజిప్తీయను నైరస్త్యములలో నిదివరకు చెప్పబడిన వాటియందును ఉద్యోగియులకును, బ్రిటిషు రెడ్డుక్రాసు, వై. ఎం. సి. ఏ. వై. డబ్లియ. సి. ఏ. సంఘ సభ్యులకును, వొరకనమువా లంగీకరించిన ఇతర ప్రతిష్టాపనల సభ్యులకును సర్టిఫికేటుల నొసగిరి.

క్రొత్త పెన్షనులు

లండను, ఏప్రిల్ 4:—వార్తాసంఘము వారిట్లు తెలియబడుచున్నాడు:—యుద్ధము ప్రకటించబడిన వెనుక మరల వైరిక సేనలో జేసిన పెన్షను ఉద్యోగియులకు నైతికమున మరల నెక్కువగా తమ వ్యాపారము వారంభించునట్లుగా కొంత భన సహాయము నొసరించు టావర్తక మను సంగతిని దొరతనము వారంగీకరించినది పెన్షనుల మంత్రిగారువారు ప్రకటించుచున్నారు. అధికము ఒక్కమాదుగాని, నెలలవరకుండి గాని, సంతకర్తలకు వయబడిన గాని ఈయబడును.

ఆయుధ కాసనము.

లండను, ఏప్రిల్ 8:—ప్రజల మందరమున కర్మణ్యుల విలియము థార్న్ గారు చర్చియగుచు ప్రత్యుత్తరము నొసగుచు నట్లు చెప్పిరి. ఆయుధ కాసనము ననుసరించి కేషించబడిన వైరికము, యుద్ధముచేయుట మనస్సాక్షి యొప్పుదను వారు గూడ ఇంగ్లండునందు రెండు సంవత్సరములు కా గాగార వారు కేష. ననుభవించిన వెనుక విడుదలబడుదురు.

ప్రార్థన

వలసదేశీయ భారతీయ ప్రతినిధులు

ప్రార్థన, ఏప్రిల్ 8:—వలసదేశీయ ప్రతినిధులు భారతీయప్రతినిధులు ఏప్రిల్ 8 వ తేదీని లాయరు వార్డు గారితో గలసి భోజనముచేసిరి అనకుమున హాజరు గారును సర్ రాబర్టు బోర్లెగారును కుక్కుగారును మాసీ గారును వికనీరు మహారాజుగారును సింహప్రభువుగారును విందున కేగిరి. తదనంతరము చాలసేపటివర కొక సభ చేయబడెను. ఆ సభ నేటిసాయంత్రము గూడ మరల జరుగును.

అంతర్జాతీయ కార్మిక సభ.

ప్రార్థన, ఏప్రిల్ 8:—అంతర్జాతీయ కార్మిక కాసన సభ 30 మారులు సభజేసి పనిని పూర్తిచేసెను గాని పూర్ణామోదమును బడయజాలకున్నది. కొన్ని రాష్ట్రములు తమకు విధించినసభ్యుల నన్నిటిని నిర్వహించజాలవు. నివేదిక రెండు భాగములుగా నున్నది. మొదటిభాగమున సామాన్య క్షూద్రములు చర్చించబడినవి. వాటిలో సంధియేర్పాటులు చున్నవి. కార్మికుడును యజమానియు సమానస్వత్వములనే కలిగియుండవలయుననియు, పురుషుల కంత శీతమీయబడునో శ్రీలంక నంతయే ఈయబడవలయుననియు వారముకు 48 గంటలు పని చేయవలయుననియు, విదేశీయ కార్మికులను విదేశీయుల లవలెనే చూడవలయుననియు నందున్నది. కన్వెన్షనునందలి 19-వ క్లాజు చాలము శక్తిమైనది. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రమున నిర్మాణమున కనుకూలముగ నుండునట్టిది మార్పబడినది. కార్మికసభ వారిని రెండు తీర్మాన మొక సంవత్సరములోగా ప్రతిరాష్ట్రాధికారి కద్దకు రావలయునని అందు కోరబడెను. కార్మికసభవారు చేయు తీర్మానముల ప్రకార మనేక రాష్ట్రములు నడచుకొను నట్టియేర్పాటు తొనరింపబడినవి. ఈ రీతిని నానాదేశసంఘ సామాన్య కార్మికుల ఒకవిచారణసంఘమును నియమించవచ్చును. అం దొకయజమానియు, ఒక కార్మికుడును, ఉభయక్షమలతో సంబంధము లేనివారొకొకరు నుందురు. నానాదేశసంఘము వారు నియమించు అంతర్జాతీయ న్యాయ పరిపాలనాధికారులకు అసలుచేసినానయ్యును. తక్కిన రాష్ట్రము లన్నియును చేయురాష్ట్రమును అధికముగ బహిష్కరింపవచ్చును. బ్రిటిషు కలసదేశీయులును, హిందూదేశీయులు, విదేశీయుల యధికారమునకు ఎట్టివలసదేశీయమైన(అది నానాదేశ కార్మికుల సామాన్య సంఘమువారిచే పరిపూర్ణ స్వపరిపాలక రాష్ట్రముగ నంగీకరింపబడవలయును) కన్వెన్షను నిబంధనల ప్రకారము ప్రత్యేకపు ఉన్నతాధికారముల తదేశీయుల కీయబడునట్టి స్వత్వములును భక్యములు నొసగుటకు టెంలేనియు ప్రకృతాస్తము. పరిపూర్ణ స్వపరిపాలన మొందని వలసదేశీయుల విషయమున కార్మిక సభవారి మూలముల వాటికనుకరించునట్లు మాతృదేశము ప్రయత్నించును. గాని అట్లు చేయుటకు స్థానిక స్థితిగతు లనుకూలముగ నుండవలయును.

అమెరికా

కెనడా బంగారము

అట్లనా, ఏప్రిల్ 2:—వలసదేశీయ ప్రజాప్రతినిధుల మందరమున అధికమంత్రు రెండేడ్డవరకును వై సెన్సు లేనిది కెనడానుండి బంగారము నెగుమతిచేయవలదని కాసింప గోరుచు నుగర్ రాసమును ప్రవేశ పెట్టిరి.

హంగరీ

హంగరీకి మిత్రమునకు వారి ప్రతినిధుల సంపుట.

లండను, ఏప్రిల్ 4:—ప్రార్థన విలేఖరి:—జనరలు స్కట్టుగారు పన్నిదటితో హంగరీకేగిరి. వారందఱును బ్రిటిషు వారే. యమేనియా హంగరీలకు గల కలహకారణములను గనుకూటకు వారంపబడిరి. ఏదియో యొకలాటిప్రతినిధులే విచారణ కుపయోగింపబడునెడల పనిని బాగుగను త్వరగను జరుగునను కలంపున న్ను చేయబడెను. జనరలు మాంగిగు గారికి బదులుగా జనరలు స్కట్టుగారే తూర్పున కేగుచున్నారు. మాంగిగు గారికను ఫోన్సులో నేయున్నారు.

వ్యాకింగు బండిచార్జీలు ప్రత్యేకముగ నిర్దు
శొనవలెను.

మదరాసు శాసనసభ.

శ్రీశ్రీయదినచర్య ముద్రించగా మిగిలినది.

జ్యో. జట్టును జవానర్ రీర వ్యాయామము.

మూ॥ వెంకటకతిరాజుగారు

18. ఆత్మగౌరవమును, శరీరమును మంచిస్థితిలో నుంచుకొనుట కొరకు శాసనసభకు విద్యార్థులు అలవాటు చేయవలెనని, పాఠశాలలోని వ్యాయామపాఠ్యములకు జతబుద్ధిగ శ్రద్ధుపడుట కొరకు వ్యాయామపాఠ్యములకు శ్రద్ధుపడవలెనని యీ సభవారు సూచించుచున్నారు.

ఈ తీర్మానము ఒక చిన్న విషయమే అయినను, భారత వ్యవస్థ కర్తవ్యముగా క్రమమేది. ఈ శరీరవ్యాయామము యొక్క అవశ్యకత ప్రాముఖ్యతయు ప్రభుత్వము వారికి గాక, ఈ సభలోని అసభికారికభ్యుత్సాహకాద తెలియబరచవలసినదని నేను తలచుచున్నాను. శరీరవ్యాయామమునకు భవము ఈయవలసినదని నేను కోరవచ్చును. పట్టుకొని దృఢమైన క్రమమేదిగానూ, ఈ విషయమై ఆలోచించెద రనియు, కొంత వసతి ఏర్పరచెద రనియు నుడిచిరి. ఈజవానర్ శరీరపరిశ్రామము యొక్క చట్ర నేర్పినను, అనుమానముతో నుండవలసిన అవసరములేదు. ఒకప్పుడు కావలసినయెడల జవానరుల బలము ఉండవలయును. మనజేతములో విద్యార్థులలో శరీరబలము క్రమముగా క్షీణించిపోవుచున్నది. నేను చెప్పవలసియున్నగా, భారతీయులకు కుటుంబలక్షణము, ఆత్మగౌరవము, జాతీయ గౌరవములను నుండుటకు కొరకున్నాను. ఈజాతీయదృక్పథము అసభికారికభ్యుత్సాహకాద తెలియబరచవలసినదని నేను తలచుచున్నాను.

మూ॥ సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు

ఈ తీర్మానమును బలపరచుచు ప్రస్తుతము మన విద్యా భవనములలో ఆధ్వర్యమునున్న శరీరవ్యాయామము చాల కలుపుకొనిపోవలసిందిగా కోరుచున్నాను. నేను కానిపాటి (ఫీట్ బ్రా) పెన్నును చూపుచు పాశ్చాత్యదేశము నిరసించువాడగును. కాని ఆత్మగౌరవమును మన యువకులకు క్రొత్తజన్మతీ ఏర్పరచుట ఆత్మగౌరవమును ఆత్మగౌరవమును పొందవలయునన్న ఈ శరీర వ్యాయామము అవసరము. ఈ శరీర వ్యాయామములో తొన్నిచిత్రమైన నాభ్యుదయము లుండుటవలన, ఆత్మగౌరవము, శరీరబలమును వృద్ధిపరుచుట జాతీయ లక్ష్యములకు వలసినదని. ఈ వ్యాయామము విషయమై శరీరపరిశ్రామ అభిప్రాయములు భిన్నమగును. ఈ వ్యాయామమును ప్రారంభించవలసినదని ప్రభుత్వమువారికి కోరింది.

మూ॥ లిటిల్ హిల్స్

పాఠశాలలో ఏదిగదా వ్యాయామము నేర్పవలయును. ఈపాఠ్యముల యిష్టము ననుసరించియున్నది. పాఠశాలలో ఇచ్చట వాడుకలోనున్న క్రీడలనేయును మంచిదని ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము. ఈపాఠ్యములు ఎట్టి వ్యాయామము నిర్వహించియు నిర్ణయించుటకు ఒక మాన్యువలు తయారుచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారని. మూ॥ వెంకటకతిరాజుగారు జవానర్ పద్ధతిని ఆచరించుటకు మంచిదని నుడువుచున్నారు. ఇరువురు వ్యాయామములకు దండకట్టు కట్టుకొనుట చూచుటకు అవకాశముగానుండునగాని ఈవ్యాయామము కు స్త్రీకి సమానముగాదు. మాస్ట్రీయు ధ్యమనంజీది. ఇది పాఠశాలలో నేర్పుటకు వీలులేదుగాదు. ఇష్టముచేర్చుట వారు నేర్చుకోవలసిన విషయము.

మూ॥ రా. బ. రంగారావుగారు ఈ తీర్మానమును బలపరచిరి.

మూ॥ బి. వి. సరసింహయ్యగారును, మూ॥ శివరావుగారును ఈ తీర్మానమును బలపరచిరి.

అధ్యక్షులు

ఈ విధమైన శరీరవ్యాయామమును ఆలోచించుటకు వీలైనగాని విద్యకాశికవారు ఏర్పరచుట అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

ఈ తీర్మానము ఉపసంహరింపబడెను.

విశాఖపట్టణము జిల్లా తిరుగ సెటిలుమెంటు జేయుట

మూ॥ బి. వేంకటపతి రాజుగారు

14. విశాఖపట్టణ జిల్లాను తిరుగ సెటిలుమెంటు జేయునప్పుడు యీ విషయములను యోచించవలె నని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

(అ) రైతుల ఆత్మగౌరవమును విచారణ జరుపవలెనని సెటిలుమెంటు ఉద్దేశ్యము తెలియజేయవలెను.

(ఆ) ప్రజలు సేద్యములో నుండుటకల్ల, యివ్వకుండునీటికిలో నుంచుటకల్ల వృద్ధిని చేయవలెను.

(ఇ) ఒట్టి వృద్ధుని శ్రేయస్సు నిశ్చయించుటకు ఆది అసామయిక ఆస్తిని నూటికి 12 కంటే పాత్రు ఉండవలెను.

(ఈ) పాఠశాల భూమిని ఒకటి కంటే మించి యివ్వవలెనని సభవారు కోరుచున్నారు.

(ఉ) సేద్యములో నుండుటకు అసామయిక వృద్ధుని శ్రేయస్సు నిశ్చయించుటకు ఆది అసామయిక ఆస్తిని నూటికి 12 కంటే పాత్రు ఉండవలెను.

(ఊ) వాటి యివ్వవలెనని సభవారు కోరుచున్నారు. నీటి అభావమును, యివ్వవలెనని 4 కంటే మించి యివ్వవలెనని సభవారు కోరుచున్నారు.

(ఎ) సర్వసిద్ధి తాలూకాలో 2, 3, 4 కంటే మించి విభజించవలెనని నీటి అభావమును 2, 3, 4 కంటే మించి విభజించవలెను.

(ఏ) రెండవవలె అసామయిక వృద్ధుని శ్రేయస్సు నిశ్చయించుటకు ఆది అసామయిక ఆస్తిని నూటికి 12 కంటే పాత్రు ఉండవలెను.

(ఐ) సర్వసిద్ధి తాలూకాలో సముద్రపు సమీపమునందున్న పాత్రుభూమిని అసామయిక మిగుల నున్నట్లుగా నున్నది. కాబట్టి దానిని తగ్గించవలెను.

(ఊ) పాలకొండలోని కొత్త, తలగారి, సిక్కిరి, వంగర, ముగ్గురు గ్రామముల నీటి అభావమును వాటి నీటి వసతినిబట్టి 2, 3, 4 కంటే మించి విభజించవలెను.

పంటవైద్యము.

1564

డాక్టరు గిబ్బర్ బ్రదర్స్

కెన్సర్ డిపార్ట్ మెంట్, ఎన్కూర్, మద్రాసు.

ఈ రకవైద్యము ఏకారణము చేత నైన పండ్లను పెరిగి నేయుటకు యుండునని నేను నమ్ముచున్నాను. బలహీనమైన పండ్లను బంగారు కట్టులచేత బలపరచుట నందుగల పండ్లను బంగారుచేత మూయుట, కల్లు క్రొత్తకట్టుట, ఇంకను పండించుటకల్లమైన అన్ని వ్యాధులను నూతనవైద్యకాస్త్రప్రకారము మిక్కిలి కట్టుకొని చికిత్సచేయవలెను. వచ్చియున్నాము. పండిని తీయునప్పుడు నాస్తికత నేతీయబడును.

అమృతాంజనము

చక్కని దబ్బీతో సహా నీసా 1-కి నెల 0-8-0 నువాసనగలిగియుండును.

విజేతములలో కూడ దీనిని వాడుచున్నారని అమృతాంజనము దిబ్బో, మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యొ దాంధ్ర మహాజనసభలయందలి సమావేశ పరిమళముల, సభాభ్యుత్సాహము, యువవాన్సములు, వారి చిత్రములు, సభా తీర్మానములుగలవు. టెల ధ్యు 1-కి-0. పోస్టేజీనెలు. ఆంధ్రోద్యమకా కార్యాలయము, 7, కంబుకట్టిబిడ్డి, మదరాసు.

రంగుల చిత్ర పటము

నెల 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.

వి. వి. శర్మల ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, పోస్టు బాక్సు 212 మదరాసు.

Torch Light Dacoity.

CALICUT, April 7.

Information has just been received here of a torch light dacoity that was committed at about midnight on Tuesday last in the Illom of Kottayil, Nambudripad in Thrikkaneapuram Amshom, Ponnani Taluq. According to the details received a band of about twenty-five dacoits armed with torchlight, sticks, knives and axes entered a house by breaking open the doors on either side of the house inflicted injuries on two young Nambudripad who are now under treatment in the local hospital. The dacoits have carried away property worth about Rs.2,000. The Sub-Magistrate of Ponnani and the local Police are now on the scene investigating the crime.

Two Russians in South Africa.

Questions in House of Assembly.

LONDON, April 1.

CAPETOWN.—In the House of Assembly Sir Thomas Smartt asked how Russians M. Papiyevsky and M. Sosnovik who were at present lecturing in South Africa obtained their passports when many South Africans found extreme difficulty in returning to the Union. Sir Thomas Watt, the Minister of the Interior, replied that the Russians one of whom was an Ex-member of Kerenakya Government other a journalist, were obliged to leave Russia via Ukraine, Asia Minor, and Mesopotamia where they obtained, British Military Passports Mr. Richardiz Ficharot, nationalist, asked why the Military could give passports in defiance of South Africa's Immigration Laws. Sir T. Watt replied that South Africa could prohibit landing of any person who was regarded as undesirable.

Territorials in India.

Mr. Guest's Reply in Commons.

LONDON, April 1.

In Commons Brigadier Croft asked the approximate number of Territorials who landed in India in 1914, who had seen active service. Mr. Guest replied that figures were not available at present and in view of the pressure of work in Record office a return could not be prepared at any rate at present. Mr. Croft suggested that a large majority of these Territorials had seen active service. Mr. Guest replied that he thought a great many more had seen active service than in the opinion of the public.

China & Peace Treaty.

Complete Autonomy Claimed.

LONDON, April 6.

PARIS.—Havas Agency states that long communication issued by Chinese Peace Delegation in Paris, calls for nullification of famous twenty-one demands and abrogation of treaties of 1915, is being incompatible with the principle of the League of Nations. China claims complete autonomy to direct her own destiny, and points to irrelentism raising its head to Korea, Manchuria and Shantung.

Rebuilding the old World.

Mr. Lloyd George who has been interviewed by the French Press begs public to give the Council of Four another fortnights credit which is not too much for those who have assured gigantic task of rebuilding the old world. Agreement will soon be reached on every question concerning Germany. The French press generally is more optimistic and says: The council has reached decision on Military neutralisation of the left bank of the Rhine and cessation to France of territorial rights over the Sarre coalmines. Regarding the reparation, the French papers allege that out of every years contribution by Germany, France will get 55 percent. This annual payment will vary in amount each year. The exact sum being fixed by experts every twelve months.

Women as Pleaders.

Burma Educational Syndicates Important Decision.

BANGOR, April 7.

The Burma Educational Syndicate have considered a letter asking whether it is open to women to compete in the examinations for pleaders as advocates or whether if successful they can practice as lawyers. They have decided to reply that the syndicate do not consider it necessary to deal with this question in the abstract. The matter will be considered if any female candidate should apply for admission.

Deaths from Influenza.

Seventeen influenza deaths were reported on Saturday and Sunday out of a total of 94.

Closing of Press Bureau

A Misunderstanding Cleared.

SIMLA, April 7.

A misunderstanding seems to have arisen as to the exact meaning of the Reuter message dated London 2nd April communicating the statement of the Press Bureau as to the date of its closing. The second sentence of this message should have been connected with the first by a comma followed by the word "it". It will then be clear that the censorship referred to in the second sentence is only that exercised by the Press Bureau, viz. the Press censorship and that the message does not refer at all to any other censorship neither to cable nor to postal censorship as neither of these forms part of the functions of the Press Bureau.

BANGALORE, April 6.

This evening an affray took place at the Cantonment Railway Station between the Railway Police and a few sepoys of the 75th Carnatic. It would appear that some sepoys who had been at the station making purchases from shop there had an altercation with a constable and wanted to assault him. It is stated that the constable was dragged to Lines and beaten. The Chief Inspector Mr. Roberts and the Assistant Provost Marshal were on the scene and arrested 8 sepoys. Two Constables were sent to the Bowring Hospital to be medically attended to.

Belgian Congo,

Promotion of Aerial Service.

LONDON, April 4.

PARIS.—Havas Agency states that the Syndicate of Great Banks and Industrial Companies in Brussels, Liege and Antwerp has been formed to promote creation of vast aerial fleet on Congo, conveying passengers and colonial produce to coast from most extreme points of dark continent.

The Peace Treaty.

To be Ready by 14th April.

LONDON, April 4.

It is stated yesterday that Allies hope to have the treaty ready on April 14th, summon German delegates to Versailles on April 20th.

The Satyagraha Day. Mourning Throughout India.

Lucknow.

LUCKNOW, April 7.

Sunday the 6th was observed as a mourning day throughout the city of Lucknow. Every shop of the city including cantonments was closed, and all business suspended since the morning. Hindus and Mahomedans both fasted. In the evening a monster meeting of the citizens of Lucknow was held under the auspices of the local Satyagraha Association to condemn the Rowlett Act. The crowd was estimated between 25,000 to 30,000. All the leading citizens took part in the meeting. Nawab Zulqader Jung presided, and delivered a most suitable speech prepared for the occasion. He pointed out how unfair it was for the Government to pass the Bill in face of the unanimous non-official opposition. He however, pointed out that the good which came out of the passing of the Bill was an unexpected unanimity between the Hindus and Mahomedans. He prayed to God that this unity might last for ever for the good of the motherland. The first resolution protesting against the Rowlett Act and requesting the Secretary of State to withhold his assent was moved by the Hon'ble Pundit Gokaran Nath Misra. The Pundit pointed out the helplessness of his countrymen and said that the Act was quite uncalled for. He pointed out how drastic the provisions of the act were, and asked the people to raise their voice against a law which had been passed without the support of a single Indian. Such a law he was sure could not remain on the Statute Book for any length of time. The resolution having been seconded by Mr. A. P. Sen and supported by other gentlemen was carried unanimously. The second resolution expressing indignation at the action of the authorities of Delhi and offering sympathy to the innocent who had been killed and wounded there, was moved by Rai Bahadur Dr. M. N. Oudgar. Babu Rama Chandra seconded it. The third resolution praying for the long life of Mr. Gandhi and expressing sympathy with the Satyagraha movement and the fourth resolution approving the action of Mr. Jinnah in resigning his seat on the Imperial Council and imploring the non-official Indian members of the said Council to act similarly were put from the chair and carried. The President was authorised to send by wire the first resolution to the Secretary of State and the Viceroy. The meeting was then dissolved with a vote of thanks to the chair. In spite of the large crowd absolute order prevailed at the meeting.

Allahabad.

ALLAHABAD, April 7.

The Satyagraha day passed off quietly in Allahabad. At a mass meeting last evening Pandit Madan Mohan Malaviya delivered an impressive address to the audience numbering several thousands. He said that by remaining true to their pledge they could force the Government to act in accordance with the will of the people, and expected them to remain firm in their determination and to perpetuate the Hindu-Muslim unity created at Delhi. Resolutions were passed requesting the Secretary of State to veto the measure and calling upon the Government of India to appoint a Commission to enquire into the Delhi affair and to punish those responsible for it.

Karachi.

KARACHI, April 7.

The Satyagraha day was observed in a most solemn manner at Karachi. All business centres and shops in the city and camp remained closed, and the day was dedicated to prayer and fasting. There was a Satyagraha procession in the morning, the people numbering about 20,000. A public meeting of 30,000 was held in the evening to protest against the Rowlett Act, and passed a resolution appealing to the Secretary of State to withhold his assent. The city throughout the day presented the appearance of being in mourning. The procession was a very peaceful one, and was accompanied by only one police man, one inspector and one sub-inspector.

Another Account.

The National protest day was celebrated yesterday by a procession in the morning and a public meeting. Most of the shops in the city were closed as a result of organised campaign of persuasion and coercion during the past few days. The Gariwalas took a holiday, but the trams were running throughout the day, except for a temporary suspension while the procession was passing. The procession was not a very imposing affair, starting with only about 1,000 people, but swelling to about 10,000 during its two hours progress. There was no untoward incident. The Collector of Karachi, Mr. J. R. Martin, and the District Superintendent of Police were busy during the whole morning, supervising the procession. The Karachi Food Controller arranged for the slaughter of thirty beasts, and a fair supply of vegetables, which were available later in the morning, but many European residents who had not taken the precaution to purchase supplies on Saturday, fared rather badly. An open air public meeting was held at night attended by about 10,000 people, including good many Mahomedans and the usual resolutions were passed. The meeting was quite orderly and dispersed quietly. The City had been placed out of bounds for all troops and four cinema theatres, owned by Indians, were closed throughout the day. The Palace Theatre, however, which is in the Cantonment, gave two performances, instead of the usual one, to crowded houses, mostly Indians. While food shops were closed in the city, the liquor shops remained open, except for a few minutes while the procession passed. The Cantonment was quiet throughout the day, except for the unusual number of football players on the vacant spaces. Most of the shops were usually closed on Sunday, but others were open as usual, with a few exceptions, or closed for a few minutes only in response to the entreaties of visiting deputations of Home Ruler. The Empress Market which supplies the Cantonments and the Civil Lines, was open, but there were no sellers. The whole stock of meat was bought up by Home Rule leaders and parted away outside the city, but the cart were raided on the way by poor people of the Lyri and Translyri district.

A Mass Meeting.

BOMBAY, April 6.

A mass meeting of the citizens of Bombay was held this evening Mr. M. A. Jinnah presiding. As the place near the French Bridge proved too limited to accommodate the vast crowd collected there two open air meetings had to be held at two different places. Resolutions were adopted protesting against the passing of the Rowlett Act against the unanimous opposition of the people and asking the Secretary of State to advise His Majesty to withhold his assent. The important speech of the evening was by Sir Dinshaw Petit who said that appeals from all parts of India having fallen on deaf ears their next step was to appeal to the Secretary of State to advise His Majesty to withhold assent. Measures like the Rowlett Act, the speaker emphasized, could not but weaken the tie existing between India and the Empire. In conclusion the speaker said it was their bounden duty to get the Government to drop these measures. Among others who addressed the meeting were Messrs. Gandhi Patel, K. Natarajan, B. G. Horniman and Mrs. Sarojini Naidu and Mr. Baptista. Mr. John Scurr was present at the meeting.

Delhi Quiet.

A message received late on Sunday night in Simla reported everything perfectly quiet in Delhi.

Untoward Incidents.

CALCUTTA, April 7.

Two untoward incidents are reported to have occurred in Calcutta yesterday evening during the Satyagraha demonstration. It is said that while about four hundred demonstrators were returning from the meeting in front of the Bristol Hotel some water had been thrown at them from the hotel balcony. Another account says that a small flower tub accidentally fell. Immediately the mob rushed towards the hotel threw stones and smashed the big arch lamp underneath the balcony and some window-panes. The police arrived in large numbers and the crowd disappeared. Later in the evening at Colootola the mob rescued two Ooriya accused from the custody of a head constable and a constable. The policemen resisted, whereupon they were severely assaulted by the crowd and were removed to the Medical College Hospital.

Vizagapatam.

(From a correspondent.)

VIZAGAPATAM, April 7.

The Satyagraha Day was most solemnly observed yesterday. All shops and business houses were closed. Only vegetable fruit stalls were open. Many fasted. Prayers were offered in all temples and Mosques. The Ramilla Committee arranged special prayers in all mandirams. In the evening a public meeting was held on the Beach opposite the Town Hall about three thousand amongst all classes and professions attended in. Mr. Bangarish Pantulu, Vakil, was unanimously elected president. The proceedings were opened with prayer. After presidential remarks resolutions praying His Majesty's exercise of royal prerogative to remove the Rowlett Act and offering support to the Satyagraha Movement passed the proceedings were conducted entirely in Telugu. Pandit Ramachandrasestry and Mr. Sundararao addressed the audience on the subject. Perfect discipline, and silence was maintained throughout.

Berhampore.

(From our own Correspondent.)

BERHAMPORE, April 7.

Berhampore observed enthusiastically the Satyagraha Day. This morning a procession paraded the streets with Oriya Telugu Brahmin sankirtan parties. The Hindu and Muhammadan shops closed. Butchers and Jutkavalas ceased work supporting ahimsa. In the evening there was a great meeting in the Maidan. There was a crowded attendance. Mr. Ramanujaswamy Vice Chairman of the Municipality presided, and the Oriya Editor of the "Asha" moved the resolution protesting the Rowlett legislation and praying the Secretary of State's intervention desiring harmony between the rulers and the ruled and peaceful progress under civilised Government. The Vice-President, of the District Board, Rai Bahadur Venkateshwar and Rai Sahab Patro, leading Vakils Messrs. Venkateshwar and Pattabhiramayya supported the resolution. Numerous non-Satyagrahi's also fasted. The closing of bazars was unprecedented.

Rajahmundry.

(From a Correspondent.)

RAJAHMUNDY, April 7.

The Satyagraha Day was solemnly and successfully observed on a grand scale by Rajahmundry public. Early this morning large numbers bathed in the holy waters of the river Godavary. Prayers were offered in temples and mosques. A big procession worshipped in the Markandeya Swami Temple, marched through the streets chanting national songs and hymns. People observed fasting. All shops, bazaars and markets were closed including Mahomedan shops, hotels, and coffee hotels. Even the coolies and bandies did not work. Playcards were posted. Hand Bills 5,000 were circulated; every house enjoining the Satyagraha observance. The whole town observed the humiliation day. In the evening an open air meeting was held attendance was over six thousands. The whole compound (?) surrounding the Veranda, Balcony, Roof and trees were filled to overflowing. Mr. K. V. R. Swami, Barrister, Municipal Chairman, presided. After describing the invaluable services of India to the Empire during the critical war, he said that the Rowlett Act was the reward thereof. Babu Bepin Pal spoke describing the revolutionary movement, said that repression leads to lunacy and to suicide in individuals. He stated that the Rowlett Legislation cuts the root of the British Justice, the bedrock of the British Rule in India. Passive resistance, he said was possible only in a subject people under a Foreign Civilised Bureaucracy. Several resolutions were passed condemning the Rowlett legislation appealing to the Emperor to veto the same, authorising the chairman to cable to Mr. Montagu giving hearty support to the Satyagraha movement, conveying to Mahatma Munshiram sympathy for the Delhi outrage, and congratulating Mr. Mohamedali Jinnah on his courageous resignation of this Imperial Legislative Councilor-

ship. Stirring and eloquent speeches were delivered in Telugu by Pandit Chitkamarti Lakhminarasimham and Messrs. Umra Ali Shah, Narayanbab, and Appanna Sastri. Kaviraj Sripada Krishnamurti Sastri read some Sanskrit slokas. The meeting closed with a vote of thanks to the chairman and Babu Bepin Pal, appropriately proposed by Mr. Solasu Eapaniah Vakil and Municipal Councillor. The Satyagraha celebrations were unique and successfully conducted.

Babu Bepin Chandra Pal.

Lecture on Present Outlook.

Babu Bepin Chandra Paul arrived by mail on Saturday. He was received amidst cheers, taken in procession through the main road, and garlanded. In the evening he delivered an open air lecture on the present outlook. The audience numbered four thousand. Mr. G. Ramachandra Row M. A., Municipal Councillor, presiding, introduced Babu Bepin Paul said that the new Andhra Renaissance traces its origin to Mr. Pal's last visit in 1907. Mr. Pal had been His Majesty's guest twice, once for refusing to give evidence against, Aurobinda Ghosh in "Bande Mataram" prosecution. He was again convicted for the sin of patriotism, and the crime of Nationalism. Mr. Pal is the greatest living Indian Crator. Bepin Pal rose amidst thundering cheers and delivered a highly eloquent and impressive speech lasting ninety minutes. He referred to the growth of India's political ideal during the last dozen years from absolute autonomy to Self-Government within the British Empire, the result of the outlook and his constant contact with statesmen of Europe, America and Asia in late Mr. Stead's house. He described the India's magnificent assistance to Britain during the war, actuated by the Indian instinct of chivalry but not expecting mercenary reward. He said that Government for India was necessary more for the preservation of the British Empire itself. He described at great length the proceedings of Peace Conference and said it was a joint stock limited liability company of the five great powers. The immediate Indian economic outlook he said was very gloomy, and described graphically the future English explanation of the Indian economic resources based on the combination of capitalistic and state agencies, profit sharing and state partnership. For private capitalistic combination he gave illustrations of Rally Brothers, the Government of India Company and the Madras Government Company. The meeting closed with thanks to the lecturer and the President who were garlanded.

Disobedience of Civil Laws.

Prohibited Literature

Put on Sales.

BOMBAY, April 7.

The Satyagraha Committee advised that for the time being laws regarding prohibited literature and registration of newspapers may be civilly disobeyed. Accordingly a number of copies of "Hindi Swarajya, the Sarvodaya or Universal Dawn, the Story of a Satyagrahi" all by Mr. M. K. Gandhi, life and addresses of Mustafa Kamel Pasha were publicly offered for sale this evening and found some ready buyers. The hawkers were all prominent Satyagrahis among whom were Mr. Gandhi, Mrs. Naidu, Mr. Sobani, Mr. Lakhimdas Tairree and others. All books sold contained signature of the hawkers. A number of unregistered newspapers mostly resembling ordinary posters and leaflets both in Print and Hand-writing in Gujarathi were also sold. The hawkers also carried posters. There was no interference to the sale by the Police. Mr. Gandhi President and Secretaries of Satyagraha Sabha have issued a long notice to organise, regulate and control the sale of these publications. They in course of the notice write:—Satyagrahis should receive copies of prohibited literature for distribution. A limited number of copies can be had from the Secretaries of the Satyagraha Sabha. Satyagrahis should so far as possible write their names and addresses as sellers so that they may be traced easily when wanted by the Government for prosecution. Naturally there can be no question of secret sale of this literature. At the same time there should be no forwardness either in distributing it. It is open to Satyagrahis to form small groups of men and women to whom they may read this class of literature. The object in selecting prohibited literature is not merely to commit a civil breach of the law regarding it but is also to supply people with clear literature of a high moral value. It is expected that the Government will confiscate such. Satyagrahis have to be as independent of finances as possible. When therefore copies are confiscated Satyagrahis are requested to make copies of prohibited literature themselves or by securing the assistance of willing friends and to make use of it until it is confiscated by giving readings to the people from it. It is stated that such reading would amount to dissemination of prohibited literature when whole copies are exhausted by dissemination or confiscation. Satyagrahis may continue civil disobedience by writing out and distributing extracts from accessible books. Regarding the civil breach of the law governing the publication of newspapers the idea is to publish in every Satyagraha centre a written newspaper without registering it. It need not occupy more than one side of half a foolscap. When such a newspaper is edited it will be found how difficult it is to fill up half a sheet. It is a well known fact that a vast majority of newspapers contain much padding. Further it cannot be denied that newspapers articles written under the terror of the very strict newspaper law have a double meaning. A Satyagrahi for whom punishments provided by law have lost all terror can give only in an unregistered newspaper his thoughts and opinions unhampered by any other consideration than that of his own conscience. His newspaper therefore if otherwise well edited can become a most powerful vehicle for transmitting pure ideas in a concise manner, and there need be no fear of inability to circulate a hand-written newspaper, for it will be the duty of those who may receive the first copies to recopy till at least the process of multiplication is made to cover if necessary the whole of the masses of India and it must not be forgotten that we have in India the tradition of imparting instruction by oral teaching.

Mr. Karandikar who accompanied Mr. Tilak to England has arrived in Bombay.

Hindus and Moslems.

Striking Scenes at Delhi.

BOMBAY, April 6.

The "Bombay Chronicle" publishes a telegram from a Delhi correspondent stating after the usual Friday prayers at the Jama Masjid a funeral service was held in the same mosque for the souls of those killed in the Delhi riots. Thousands of Hindus, says the correspondent, on invitation by Mussalmans, went to the mosque and joined the funeral service. They were courteously accommodated by the side of the Mussalmans, and Swami Sardanand (Lala Munshi Ram) was also among them. The Swami was led by the Mussalmans to the holy pulpit and was by the common desire of the Mussalmans congregation, addressed the assembly. The Swami in the course of his address said that the hand of Providence was clearly discernable in the rearrangement of India's destiny. The same hand was bringing about a union of Hindus and Mussalmans such as had never been witnessed by history before, and it must needs be sealed in the most sacred manner in the house of God, the temple of Creator which the Mosque was.

The Caliph.

Continuing, the same correspondent describes another incident which happened at the same meeting. He states it was represented to the congregation by a Mussalman that since the Imam of Jama Masjid had ceased to pronounce the Caliph's name in his after-prayer address (the Khutba) it was open to the congregation to refuse to follow his lead in the service. The Imam was also brought on the spot. It is asserted that a general resolution was adopted by the congregation to dispose the Imam of his privilege to lead the service.

The Delhi Tragedy.

Two more Wounded Died.

DELHI, April 7.

Two more wounded persons have died, and their funerals were accompanied by large processions to-day.

Memorial to the Fallen.

A public meeting was held this evening in Dr. Ansari's compound under the chairmanship of Swami Shridhanand to raise a memorial to those fallen in the riots. A representative committee was formed with Hakim Ajmal Khan as chairman and besides one lakh promised by Seth Raghunath Lohia. Small sums were subscribed on the spot by large number of people. The form of the memorial will be decided later.

Mainpuri Conspiracy Case.

Further Proceedings.

ALLAHABAD, April 6.

In the Mainpuri conspiracy case proceedings before the District Magistrate, Mainpuri, Sub-Inspector Urza Hussain deposed to having recovered from the house of a student of Mission School, accused in the case, a store of pistols, two swords, spear and some ammunition, also a bundle of leaflets printed in Hindi which had printed at the bottom in English "All-India Revolutionary Committee". These leaflets had each stamped on them words, "Kill the English and be free."

Ra. Man Singh Bahadur, Superintendent of Police, Mainpuri, then deposed to the recovery from the box of one Ram Narayana, a student of Agra Medical School, of what is alleged to be the form of an oath written out and signed by members on their initiation. This document, says the writer, devotes his body, soul and wealth to the service of his country and says:—"May the Sun may cease to give his heat and the Moon her coolness," but he will not be deterred from his purpose.

Delpat Singh, approver, described the commission of dacoities in Mainpuri and Etawah districts in which about 25 took part. Witness said the object of the society was to loot people in order to collect arms to give arms to poor people, to cause rebellion and turn out the British from the country.

Approver's Evidence.

ALLAHABAD, April 8.

In the Mainpuri conspiracy case Delpat Singh, approver, gave detailed descriptions of the dacoities committed by the members of the society who were nearly all students and teachers. Witness described the distribution of leaflets in Mainpuri and posting of them in various parts of the town, as also posting of them to several gentlemen, the addresses being written on covers with rubber types. Leaflets were posted to monitors of classes in various schools in surrounding districts. All this work of despatching was done in one of the accused rooms.

Post of Appraiser in Burma.

Burmans only Eligible.

RANGOON, April 7.

The Chief Collector of Customs advising for applications for post of appraiser limits them to Burmans holding honours degree preferably in chemistry. Applicants from persons other than Burmans or from Burmans not fully qualified will not be considered. Salary starts at Rs. 200 rising to Rs. 500.

The Rice Market.

The rice market was again dull to-day. Big mill good in small quantities Ngasein were at Rs. 342-8-0 to Rs. 343-8-0 for April and Ngasein bazaar Rs. 342-8-0 for May. Bannain specia were sold at Rs. 330 for April and Rs. 335 after the 20th April. Speculative transactions were 12,000 bags Meedon April Rs. 340, 10,000 specia April Rs. 329-332 and 20,000 May Rs. 334-335. Paddy was firm at previous rates and arrivals still small. The belief in likely cessation of control before long still lingers and the prices have reached control maximum.

Sir Harcourt Butler gave a farewell dinner and dance on Sunday to Sir Henry Richards, the retiring Chief Justice.

Bengal Legislative Council.

Reconsideration of Village.

Self-Government Bill by Select

Committee.

CALCUTTA, April 7.

A meeting of the Bengal Legislative Council was held this morning His Excellency the Governor presiding. The only item of business before the Council was consideration of the Bengal Village Self-Government Bill. In this connection it may be remembered that when on the 18th February last Sir Henry Wheeler moved the bill as amended by the Select Committee to be taken into consideration the Hon'ble Fazlul Huq pointed out that there were on agenda 283 amendments to the bill and that the time of Council would be saved if the bill be recommitted to Select Committee for consideration in the light of amendments proposed to be moved before the Council. Mr. Huq formally moved a resolution to that effect. Sir Henry Wheeler on behalf of the Government opposed resolution which was however carried by a non-official majority, the non-official European members voting in favour of the motion, as they believed that instead of taking up time of Council if the bill be reconsidered by the Select Committee it would emerge in non-controversial shape with a very few amendments. Accordingly the bill was reconsidered by the Select Committee, but contrary to expectation the number of amendments in the list of business for the day was no less than 221. After 69 amendments were disposed of the Council adjourned till to-morrow.

Central Publicity Board.

Letter from H. E. the Viceroy.

SIMLA, April 7.

The following letter has been received by the Hon'ble Sir William Vincent President of the Central Publicity Board from Private Secretary to His Excellency the Viceroy.

As the Central Publicity Board is not closing, I am desired by His Excellency the Viceroy to convey to the newspaper press of India his grateful thanks for their co-operation in this campaign. It was the policy of the Board to work mainly through the existing English and Vernacular Press. The success of their work was therefore dependent on the assistance of the press. That help has been freely given. No request for assistance in the great work of spreading the truth was declined, and the success achieved has been in the main due to this spirit of co-operation. Although we cannot tabulate the results of the propaganda there is no doubt that the Publicity Campaign placed a considerable part in mobilising India's resources for the prosecution of the war to its successful conclusion.

Yours sincerely.

Indian Industrial Position.

A Step Towards Reformation.

LAHORE, April 7.

LONDON, March 28th.—The "Times" in connection with the industrial position says that the country has safely advanced one more step in the slow moving reformation. We have passed, says the journal, one danger point after another during the last two months sometimes by a very narrow margin. If during the worldwide social ferment this country do not keep its head no other will.—(C. & M. Gazette.)

Distribution of Revolutionary Pamphlet.

Workmen Sentenced.

A Tyneside workman was yesterday sentenced to six months hard labour for distributing a revolutionary pamphlet. It is reported at Stockholm from Kovno that Bolsheviks will probably soon be forced out of Vilna.

The S.S. Manora with outward parcels mails of the 13th ultimo and with 250 passengers on board arrived at Bombay, on Sunday afternoon.

A case of some importance has come up for arbitration before Mr. Stuart, Judicial Commissioner, Oudh, assisted by Mr. Darley. A complaint has been made regarding the paucity of bridges and the consequent damage to crops in Kheri Districts where the Dudwa branch Rohilkhand-Kumaon Railway crosses the valley of the Sarada river. Railway administrations, revenue officers of the Government and agricultural communities are all greatly interested in this case as the decision will go to show to what extent the railway can be held responsible for the damage arising from the construction of a high embankment over a flood swept tract where a sufficient water way has not been provided for the passage of floods.

The F. and O. Company's s. s. "Nankin," with the outward mails of the 27th ultimo, passed Suez, at 10 P. M. on Sunday, the 6th instant.

Throwing of Water on Non-Buddhists.

To be put down by Prosecution.

RANGOON, April 7.

The Commissioner of Police notifies that the request of respectable Buddhists the throwing of water on non-Buddhists at the Thingyan or Water Festival is to be put down by prosecution if necessary as the practice had become a nuisance.

Steamers Collide.

Serious damage Caused.

LONDON, April 1.

The Clan Liner "Clan Macbeolan" collided with British Steamer "Siladen" off South Foreland. Both were seriously damaged. The "Clan Macbeolan" proceeded to London.

Operations in Egypt.

Lines of Communication

Strongly Held.

LONDON, March 24.

CAIRO.—Communiqués state that the rail lines between Cairo and Alexandria and canal towns are all clear. A minor outbreak at Port Said on the 21st March was suppressed by troops. The Bedouins between Alexandria and Sollum are loyally assisting the authorities and have resisted the overtures of the Bedouins of Western-Behera. The latter are being dealt with by means of bombs and light car patrols. The main lines of communication are now strongly held. Two columns have begun operations, and others are under marching orders. The remote parts of the country will be visited and the offenders arrested. Certain areas continue to be in a disaffected condition, but in other areas the villagers are protecting the rail line. The main line trains are running regularly. A larger number of ringleaders of rioters have been captured. Many local notables are striving to calm the people. Branch railways in outlying districts are greatly damaged, and it will take a long time to restore them.

America and Japan.

Troops Refused Co-operation.

LONDON, April 2.

In the House of Commons, replying to Colonel Wedgwood, Mr. Churchill confirmed that American troops had refused to co-operate with the Japanese in the fighting near Blagoyestchensk. The reason given by the American Commander was that the force which attacked the Japanese might prove to be insurrectionary Russian peasants mistaken for Bolsheviks. The British troops had not been called on to quell the disturbances, but would co-operate with Allies, including the Americans, in maintaining order in the areas where they were temporarily stationed. Mr. Churchill added that undoubtedly the attackers in this case were powerful and a well armed band of Bolsheviks.

British Indians in Transvaal.

Committee Appointed to Enquire into their

Grievances.

LONDON, March 28.

CAPE TOWN.—The Union House of Assembly adopted a motion appointing a Select Committee to enquire into grievances of British Indians in Transvaal with an amendment by the Minister Sir Thomas Watt including an enquiry into the alleged evasion of 1885 Law which prohibited Asiatics holding property through Indian's becoming property owners by forming themselves into limited liability concerns. The mover of the resolution asserted that Transvaal Municipalities discriminated against Indians in the issue of licenses. One Municipality recently ordered an Indian to close up his shop under Gold Law and it is feared that similar action will be adopted towards Indians within the proclaimed area.

Punjab Irrigation Branch.

Promotion of Executive Engineers.

LONDON, March 28.

In the House of Commons Brigadier Croft affirmed that promotion for Executive Engineers in Punjab Irrigation Branch was such that there appeared to be no prospects of their attaining administrative rank although fully qualified. Mr. Fisher replied that Mr. Montagu was not aware of this but that he would lodge enquiries with the Government of India.

The Indian Civil Service.

Recognition of war Service.

LONDON, March 28.

In the House of Commons replying to Sir J. Rees, Mr. Fisher stated that selection board had not yet been constituted which would deal with British candidates for India Civil Service who had served in His Majesty's Forces during the war.

Religious Susceptibilities.

Sir J. Rees: has the Governor-General no power to restrain the newspapers conducted by Christian Missionaries from publishing matter offending Mahomedans.

Mr. Fisher replying pointed out that under Indian Press Act the Local Government had same powers over the whole Press. The Local Government must decide whether the powers should be exercised in any particular case. He was sure the House would agree what newspapers articles tending to offend racial or Religious susceptibilities could not too highly be deprecated.

The Council of Four.

German Bluff Exposed.

LONDON, April 5.

PARIS.—Havas Agency states that President Wilson has been ordered by his physician to take rest being very much overworked. Colonel House took his place in the council of four today. There is no indication that either French Government or the French public opinion will let itself be bluffed by German threats of going Bolshevik. If German delegates coming to Versailles adopt an attitude of resistance, France will insist upon Germany receiving a peremptory rebuff remembering Bismarck's threats to bombard Paris unless Peace Preliminaries were signed within a specified time.

The Polish Question.

News is expected in Paris, that Erzberger has accepted terms communicated by Marshal Foch concerning landing of General Haller troops at Danzig.

గ్రామోద్యోగముల మాక్కులు.

(ఒక విలేఖరివద్దనుండి.)

గ్రామోద్యోగముల గామీయతా శాసనములను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము. గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము. గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము. గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

గ్రామోద్యోగములు.

(1) మదరాసు దొరతనమువారు 1895 సం॥ ౧౦-౧౧-౧౨ అక్టోబరు 5 వేదిక 480 నెం

బరుగలబిల్లు జనసామాన్య విమర్శనాత్మక యిచ్చియున్న అవకాశము కారణాంతరములచే చాల దీనియు, 1919 సం॥ ౧౦-౧౧-౧౨ అక్టోబరు 5 వేదిక 480 నెం

(2) గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము. గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

(3) గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము. గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

(4) గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము. గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

(5) గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము. గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

(6) గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము. గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

(7) గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము. గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

(8) గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము. గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

(9) గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము. గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

అనంతరము అధ్యక్షుల ప్రవచనములంబట్టి గామీయతా శాసనములను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

మదరాసులో మరణములు:—ఏప్రిల్ 5 వేదిక 480 నెం

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖరులకు సూచన.

మొదటి ప్రకటన: గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

I

అనుభూతిపూరితముగా గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

ఒక మనవి.

అంధ్రప్రదేశ్ గామీయతా శాసనములను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

అంధ్రప్రదేశ్ గామీయతా శాసనములను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము. గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

మదరాసులో మరణములు.

II

28 వ, కృష్ణామండలసభ.

అంధ్రప్రదేశ్ గామీయతా శాసనములను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

అంధ్రప్రదేశ్ గామీయతా శాసనములను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము. గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

గ్రామోద్యోగముల గురించి 1919 వేదికను పాటించుటకు ముందుగా గ్రామీణులకు గ్రామోద్యోగముల గురించి తెలియజేయుట అవసరము.

ఈనెల 2 వ తేదీ సాయంత్రము మయిదేవులపేటలో రాజమహేంద్రవరమునందలి సర్వకళాశాలాధ్యక్షులను (ప్రిన్సిపాల్ జి. కె. మాట్ల) దొరగారికి పిలువించుటకు విద్యార్థులు లొంగిరి. అసలు ఆ పాఠశాలము, విద్యార్థులు మిక్కిలి కూర్చుండి దొరగారి, యన్యమైత్రీభావమును గూర్చి, భారత ఖండము వైది, అందు రాజమండ్రి వైది వారికి గల అభిమానమును గూర్చి, వారికి గల కళావిషయకాభిరుచులను గూర్చి, వారు వెళ్ళుచుండి యుండుటకు సారస్వత చిత్రకళ, మహాకవియులు బ్రహ్మాదేవి కత్తకల్పముల ప్రోత్సహించుటను గూర్చి, ప్రశంసించిరి. వీరికడ ప్రిన్సిపాలుగా గుమాన 10 సంవత్సరములు పని చేసి విద్యార్థి బృందములకు ప్రాధికారము గుర్తువుపాటిక బాధగల్గుచు వచ్చిరి. వారికి మన జాతీయవస్తుధారణాచారాది విషయముల మొదలగు వానక్తి కలుగు. వీరు ప్రిన్సిపాలుగా నున్నప్పుడే కళాశాలను దొక్కడ (పెన్సిలవీల్) యాడవారుగా నిర్మించుటకు పట్ట పరీక్షయందు కృతార్థులై ఇంగ్లాండు వెళ్ళి వెళ్ళుచున్నది. మతియొక్కను తర్కశాస్త్రమున ప్రవీణులై వి. సి. యస్ కరీకు నిచ్చిరి. వీరిని విడనాడుట కంటికి విచారకరముగ నున్నది. వీరికి సుఖయాత్ర గూర్చి ఇంటికి వచ్చుముగ శ్రేయము రావలగ్గయులతోడను, నూతనదంపతి యొక్కయును తిరిగి మన దేశమునకు రప్పించి, మా పట్టణమున ప్రిన్సిపాలుగా నుండునట్లు భగవంతుడు ప్రసాదించుగా!

గ్రంథవిమర్శనము.

ప్రబంధమునుమావళి:—ఇది ఆంధ్రప్రభముల

లోని రసవత్తులును, ప్రాధాన్యములును అగు పద్యములను గంఠించి ప్రకటింపఁగలము. దీనిని సత్యవాని అప్పారావుగారు, చిత్రపు వెంకటాచార్యులవారి గారిచేత సంకలించి, సుప్రసిద్ధకవుల గ్రంథరాయములనుండి నిబంధముగ పద్యరత్నముల నేరి యొక గ్రంథరూపమున ప్రచురించుట, ఆంగ్లేయ భాషయందు చాలకాలమునుండి ఆచారముగ వచ్చుచున్నది. ఇంద్రమాలమున రెండు ప్రభావాలభిముఖ కలుగుచున్నవి. (1) వివిధ కవిసార్వభౌముల కవితాస్వభావము ఎల్లరకు నులభ సాధ్యమగును. (2) వారియ, అట్టిగ్రంథములనుసంపాదకులు పీఠికరూపమున విమర్శములు వ్రాయుచుండుట, రిన్యూలమున విమర్శసాధివృద్ధికూడ చేయవచ్చును. ఈవిధముగ అట్టిగ్రంథము లాంగ్లభాషాభివృద్ధి కవిరసహాయ మొనర్చుచున్నది. మన ఆంధ్రభాషయందు దిట్టి గ్రంథము లనేకములు లేవు. "భారత సారరత్నాళి", "ఆర్యనాక్షి ముక్తాళి" అను గ్రంథము లున్నను, అవి ఆంధ్రకవుల హృదయప్రకటనము గావించునట్టివిక లేవు. ఈ "ప్రబంధము" అందు అనేకవిషయముల గూర్చి అనేకమంది కవులు వ్రాసిన పద్యములు పొందుపరుపబడినవి. ఈ గ్రంథముకూడ ప్రబంధమైతే, ప్రబంధమున కనగరమగు వర్ణనలన్నిటిలో నెలరారుచుండుట యొక విశేషము. ఇందలి వర్ణనలు పాఠకులకు హృదయరంజకముగ నుండుననుటకు సందియము లేదు. కాని, యీ గ్రంథమును బట్టియే నిజమగు ఆంధ్ర కవిత్వాస్వభావము తెల్లమగు నని చెప్పుటకు ఏము లేదు. ఆధునికుల అభిప్రాయమునగుణ్యముగ ప్రబంధము గమున ఆంధ్ర కవిత్వా ప్రాత్యక్షము కన్గినది. ప్రబంధపు తెల్లమగు వర్ణనలను ఒకరి ననుకరించి యొకరు యొకరిపైనునే చేసినాగిరి. అందువలనను నందలి కవిత్వమునందు కవిత్వక్రియ గానరాకుండుట తటస్థమై యున్నది. ఈ గ్రంథమునకు "ప్రబంధ తులనాళి" యని పేరుపెట్టినది, దీని సంపాదకులు ఇందు ప్రబంధములయందలి పద్యములను మూత్రమేసినది తప్పిచెందదుమధ్యమతో పోయిన గావించుచున్నారను. ఇందు తిక్కనపద్యములందు గానకచ్చుచున్నది. కాని పోతనమున్నగు కవిసార్వభౌముల పద్యములు కానవడవు. ఇవి ముందు ప్రకటితములు గావోవు భాగములలో వెలుగునని తలంచుచున్నాము. మరియు, మన ఆంధ్రభాషయందు అము ప్రతిగ్రంథము లనేకములున్నవి. అందలి కవిత్వాప్రాత్యక్షము వాని నొక్కపరి పఠించినవారికి తెలియవచ్చును. అట్టి గ్రంథములలో మన అదభ్యాసగుణ్యముగ మహాకవిత్వములు గానగలుగును. అవి అచ్చునలేకపోవుటచే, ప్రజలకు వానినిగూర్చి తెలియకపోవుటయు, కాలక్రమమున నవి అంతరించిపోవుటయు సంభవించుచున్నది. అట్టి గ్రంథములనుండి కొన్ని పద్యములను సంపాదకులందు కేర్పరచుట వారు మిగుల భాషాసేవ చేసిన వారగుదురు. ఇక మొక విషయము. మేమిదివరకు చెప్పినటుల కట్టి గ్రంథములు విమర్శసాధివృద్ధికి తోడ్పడవలయును. ఈ గ్రంథమున "ప్రబంధముల" గూర్చియు "కవిత్వము" గూర్చియు చక్కని విమర్శము గల పీఠిక చేర్చబడిన యెడల దీనిలాభము ద్విగుణితమగును మా అభిప్రాయము. ఈవిధముగ వచనమున గూడ కొన్ని గ్రంథములను పేరు ప్రకటింపెదమని నమ్ముచున్నాము. ఇట్టి గ్రంథములు సర్వవిధముల ప్రజాప్రబోధమునకు తోడ్పడగలవని మా విశ్వాసము. ఈ గ్రంథమునందలి పద్యములు మిగుల భాగ్యకాకతోడను, సామర్థ్యముతోడను నెంచబడినవి. దీనివలన 2-0-0 మూత్రమే. వలయువాడు నరసింహారావుగారిచేత, రాజమండ్రి గోదావరి జిల్లా అని వ్రాయవలెను.

* * * * *

వచనకళాపూర్ణోదయము:—ఇది అనేకాంధ్ర గ్రంథకర్తయు, కళావధానియు నగు శ్రీ వేంకట స్వామినారాయణకాస్త్రిగారిచే రచింపబడిన పండ్రెండు ప్రకరణములు గల యొక తెలుగు పద్యము. ఇది మొదట పింగళి నూర వామాస్వామిచే గద్యరూపమున వ్రాయబడిన ప్రబంధరూపము. దీనిని పద్యరూపమునకు నవలము చెప్పవచ్చును. కాని, మూల గ్రంథము ప్రజాసామాన్యమునకు నులభ గానివృత్తు గాదనుట నిర్వివాదాంతము. కావున, కాస్త్రిగారి గ్రంథమునకు నులభనదన తెలిసి వ్రాసి, యెల్లరకు సందర్భములలో నుండుటకు నోడ్చుటయొక్క, మూలగ్రంథముయొక్క నవల స్వభావ

ము ను గూడ లోకమునకు వెల్లడిచుట కలిగిన తెలుపుటకు సంకసించుచున్నారను. మూలమున ఆధునికులకు రుచింపని కొన్ని శ్రీకర్తనలు మున్నగునవి యందు తొలగింపబడినవి. మరియు మూర్త్యకయందు కథాభాగ మిక్కిలివృత్తుగ నున్నది. ఈ వచన గ్రంథమున కాస్త్రిగారు దీనిని సంపూర్ణముగ తొలగించిరి. తెలి సాత్వికముగ నుండి యెల్లరకు అందు బాటలానున్నది. మూర్త్యకయందలిరస మించు కయు తగ్గకుండగ దీనిని వచనరూపమున వ్రాయగలిగిన కాస్త్రి గారు ప్రశంసనీయులు. ఇట్టిగ్రంథములు పాఠకాలయందు పఠనీయములుగ నేర్పురపబడినయెడల చాల నువయోగకరముగ నుండునని మా అభిప్రాయము. వలన 1-8-0 మూత్రమే! వలయువాడు చిత్రపు వెంకట నరసింహారావుగారు, రాజమండ్రి గోదావరి జిల్లా అని వ్రాయవలెను.

* * * * *

ప్రతిజ్ఞావిదయ రామరాజీయము:—పద్య నాయక విక్రమమున వామాంకరముగల యీ బాబ్బిలివాడు కము అన్నో మహాపాతకాలావంధికు లగు భాగవతుల కృతి మార్కటగారచే రచింపబడినది. ఇది గంగాముజిల్లా ఛత్తీపురము లో స్థాపితమైన ఆంధ్రభారత విజయము యొక్క ప్రథమ పుష్పముగ వెలువడినది. ఈ నాటకము నిదివరకే నేపథ్య రచించి యున్నను, ఇది చదువుట కంతయు హృదయ రంజకముగ నుండియున్నది. ఈ నాటకమును చదువునపుడు గ్రంథకర్త పాఠకులకు తాను కర్ణలచే రస విరుగ్గుల గావించగలగుట యొక విశేషము. ఇందు ఆంధ్రకళా రాధికీయము అత్యుత్సాహ వనకముగ నుండునట్లు వర్ణింపబడినది. పద్యము లలితారాశముగ నుండి, గ్రంథకర్త సామర్థ్యమును వెల్లడించుచుండెను. పద్యరచనయందు పీఠికీయతలెందనట్లుకూడ కానరాదు. వచనము ఆయాప్రాత్రుల కనుగుణ్యముగ గ్రాంథికముగను, గ్రామ్యముగను నువయోగింపబడినది. స్వాత్రసంసారములు గూడ మొత్తముమీద తృప్తికరముగ నున్నదనియే చెప్పవచ్చును. కాని యీ గ్రంథము దీర్ఘముగ నుండుటచే, ప్రదర్శనము కనుకూలముగ నుండదను సందియము కలుగక మానదు. నాటకము నులభతైలి ఎల్లరకు చెలియుటలు వ్రాయబడినది. ఈవిధముగ నే యొకను ఆంధ్రదేశచారిత్రక విషయములగు నాటకములను వ్రాయుచుండు యీ గ్రంథ నిలయమువారు ప్రయత్నించెన రచి నమ్ముచున్నాము. ఈ నాటకము వలన 1-0-0 మూత్రమే. చందాదారులకు 0-12-0.

శ్రీకృష్ణ భారతము 1511

కవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి కాశ్మీరగారచే మూలముసారముగా నులభతైలిని రచింపబడినది. ఇందు నన్నయారుల భారతమున లిని కథ తెన్ను కలవు.

- 1 వ సంపుటము (అదిసభావర్ణములు) వలన 8-0-0
2 వ సంపుటము (అరణ్యవర్ణము) 8 0-0
3 వ సంపుటము (విరాటోద్యోగములు) 8-0-0

పోస్టల్ కొనువారే ధరింపవలెను. వైపు ప్రకములు రా యోగై నైజా గ్జాకారము కాలికోలైండు. వలయువాడు: ను నేనరు, కలారీ ప్రిన్సు, రాజమండ్రి అని వ్రాయవలెను.

మలను చందనము

(1251) పెంగళియూరు వేదారము మందు పుష్పకామమున్నట్లు ఎరికిని తెలియదు. కర్మము లేదు. పిఠికారీ యున్నగు కవనకీర్తనల వనితేదు. రుక్మ మైన మా మలయచందనము ఎటువు తెలుపు, వచ్చు ఆమ మాడు విధముల పెంగళియూరు మాడుపూటలలో మాన్పును. దట్టి 1-8 2-0-0 గంధర్వపార్వసీ, రాజమండ్రి.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జిక, మంచిముందు దట్టి 1-8 అ. 6. 12-8 రు. 8-8 10-8 రు. 25.

తామర ఒక విధమైన పురుగుల వలన చర్మముమీద గాని, వెండ్రుకలలో గాని, లోచర్మములో గాని, గోళ్లలో గాని బుట్టచున్నను, పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను రెండు మాడు, భేదములు గలవు.

మోహినీతైలము:—శ్రీలంపురము వాడుకుట యో మైనది. మెదడుకు చలువజేయును. వెండ్రుకలు రాలకుండు 10 వెండ్రుకలు నునుపుతేయను. నువాయనగలిగి యుండును. 0-1 ము. అచ్చుతొంపన దిహి, 6, తంబుకెట్టిసిని, ము

పాత్యపు వేంకటాచలవణితులవారి ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరసము:—లక్ష్మీవలకుల ప్లేగు రోగులు ఈ లక్ష్మీవిలాస రసమువలన విరోగులై యున్నారు. ఒక యొక లక్ష్మీవిలాస రసముగల సీసా తయయిద్ద నుండి నీని ప్లేగుకు సర్వోత్తమమైన సిద్ధాంతము వేంకటాచల వారి సంతోషముగ బల్కుగలరు. దినజ్వరము, మూడిరి వ్యాజ్వరములు, నన్ను పాతము మొదలగునవి కప్పుక గుణమును. సీసా 1-8 1-0-0, 5-8 1 ఇళాం. (594)

2. శ్రీనివాస తైలం:—ప్లేగు గడ్డకును, నందుల నొప్పి పోవుటకును మంచియందు. సీసా 1-8 0-8-0, 5-8 1 ఇళాం.

3. వైశ్యాన రాసం:—దీనిని నేనించినప్పటికిందీయే మూత్రమును కట్టుక (కలరా) వాంతిభేది, కీకభేది, అక్షర్ భేదులు గుణము కాగలదు. సీసా 1-8 1-0-0, 5-8 1 ఇళాం.

4. బాలసుఖోదయము:—బిడ్డలకు బలకారి; తియ్యర ముందు. మందము, మలబద్ధము, అక్షర్ భేది, కృత్త్యము, కడుపుబ్బియుండుట. ఆకలిలేకుండుట మొదలగునవి గుణములు. బిడ్డల పుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-8 0-12-0, 5-8 1 ఇళాం.

5. లోకాయుధవార కస్తూరిమృతము:—బిడ్డలకు వయస్సు ముదిరినవారికి, బాలింతలకు ఈ క్రమ గుణకారి. మందము, పడికేము, దగ్గు, అక్షర్ భేదు, కీక వారం, పార్శ్వవాయువు, మలబద్ధం, జ్వరం, చలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యింక వనేక రోగములను గుణము చేయును (801)

Table with 2 columns: Price and Quantity. Rows include 260 మూత్రము గల సీసా 0-4-0, కస్తూరి కచ్చుతో 6-8 1-8-0, and other items with prices like 12-8 2-14-0 and 25-8 5-5-0.

ప్రతి కౌషధముతో కూడ అనుపానము తెలుగున కంఠమును శ్రీ సీతారాధున వైద్యశాల, మైసూరు.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆరోగ్యమున కాశ్రీకముఖము పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలనే కలుగుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపాత్రమును, ఆ యుర్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా నీయుచును. పోస్టుచారి యు మే మే ధరించి పంపెదము. వెంటనే వ్రాయకోరెదము. (219)

వైద్యశాస్త్ర మణికంఠ గోవిందజీ, ఆలంకరిత హౌషధాలయం, 157, బ్రాడ్వేయబ్రాన్

Advertisement for Zandu Pharmaceutical Works. Text includes 'మంచి గుణముగల శాస్త్రీయావధములు.', 'బృహత్ మంజుష్టాదికౌషధ', 'రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రతీ సమైవది.', '1 వాను సీసా రు 0-12-0.', 'చంద్రప్రభ గుటి', 'మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ వనిచేయును. తులం 1-8 రు 1-0-0.', 'వాస ప సేవము.', 'దగ్గునకు సీసా రు 0-10-0.', '1 వాన్ని యువాంగేయభాషలో వ్యవహరింపు.', 'జరుగవలసిన యెడల పార్శ్వస్యాటికల్ వరుగ్న', 'ఆయుర్వేద యావధముల జేయువారు బొంబాయి నెం 13.', 'The Zandu Pharmaceutical Works 388 The Ayurvedic Pharmacists, Elphinstone Road, Bombay, 13'